Nr. 136 (3331) — Warszawa, ŚRODA 16 Maja 1928 r. — Rok XXXIV

NIECH ŻYJE RZĄD ROBOTNICZY I WŁOSCIAŃSKI

Redakcja przyjmuje interesantów od 1 do 2 po południu.
Za zwrot rękopisów Redakcja nie odpowiada.
Administracja czynna od 9 do 5 bez przerwy
Kasa czynna od 11 do 1-ej

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

ROBOTNIK

CENTRALNY ORGAN P.P.S.

PROLETARJUSZE WSZYSTKICH KRAJÓW ŁĄCZCIE SIĘ!

NIECH ŻYJE SOCJALIZM!

WARSZAWA, ul. Warecka № 7
Redakcja — tel. 176-70.
Administracja — tel. 120-13.
Drukarnia — tel. 173-43.
Konto czekowe P. K. O. Nr. 175.

NUMER POJEDYNCZY 20 GROSZY.

WALKI ZAROBKOWE

W kilku wielkich gałęziach produkcji zapowiadają się walki zarobkowe. W przemyśle włókienniczym wypowiedział umowę Związek robotników, w przemyśle górniczym uczynił to jeszcze wcześniej Związek przemysłowców. Gdy uprzytomnimy sobie **przeraźliwie niskie zarobki robotnicze** w obu tych gałęziach, nie zdziwimy się uchwale robotników - włókniarzy, ale tem większe oburzenie wywoła **prowokacyjna** postawa baronów węglowych.

W numerze „Robotnika" z ostatniej niedzieli daliśmy krótki zarys płac i zarobków robotniczych w Polsce, dotyczący większej części robotników przemysłowych. Suche cyfry, zebrane przez Komisję Ankietową, dają **obraz poprostu wstrząsający!** Gdy się czyta o zarobkach miesięcznych **poniżej 100 zł.** pokaźnej liczby, a często nawet **większości,** robotników w cementowniach, fabrykach nawozów sztucznych, cegielniach, tartakach i t. d. — trudno oprzeć się **uczuciu zgrozy i wstydu.** Zgrozy — że wielkie masy robotników wraz z rodzinami mogą wegetować w tak nieludzkich warunkach bytu. Wstydu — że reszta społeczeństwa, że lepiej sytuowane warstwy, tolerują spokojnie ten stan rzeczy. Toż w naszych oczach setki, tysiące robotników odbywają faktycznie **katorgę,** choć formalnie są wolni i cieszą się wszystkiemi prawami obywatelskiemi. A pominęliśmy narazie milczeniem sprawy zdrowotności, mieszkaniowe i t. d. tych męczenników. Wiadomo zaś, że stoją one jaknajgorzej. Niewiele lepiej, niż w wymienionych zawodach, mają się rzeczy w przemyśle węglowym, włókienniczym, cukrowym, naftowym. Może przynajmniej teraz, kiedy nikt nie może się już usprawiedliwiać **niewiedzą,** obudzi się sumienie ludzkie. Może się rozlegnie wreszcie: tak dalej być nie może!...

Ale nie chodzi nam tu o apel do serc ludzkich. Jeszcze mniej zależeć może na tem samym robotnikom. Bardziej świadoma część robotników, zorganizowana w związkach zawodowych, zrywa się do walki o wyższe płace. Nie można nawet powiedzieć, by warunki robotników — wysunięte dotychczas przez związki włókniarzy i górników — zmierzały do **poprawy bytu.** Są to elementarne żądania **wyrównania krzywd,** narosłych w ciągu ostatnich miesięcy w związku z wzrostem drożyzny, łamaniem 8 godz. dnia pracy przez przemysłowców, skrajną nędzą bezrobotnych i emerytów pracy. Idzie tu związkom robotniczym także o odparcie zamachów na obecne — nawet na obecne, iście głodowe! — płace i zdobycze społeczne ze strony przemysłowców. Są to więc **minimalne** żądania, mające raczej na celu — **niepogorszenie nędzy dzisiejszej,** niż lepsze jutro.

A mimo to wiemy z doświadczenia lat ubiegłych, że nawet te najskromniejsze akcje związkowe napotykają cięty opór przemysłowców. Mamy jeszcze wszyscy w pamięci strajk w przemyśle włókienniczym łódzkim z r. ub. Aczkolwiek strajk narzucony został przez przemysłowców i cała niemal opinja kraju była po stronie robotników, aczkolwiek Rząd sam uznawał słuszność żądań robotników. wynik arbitrażu rządowego rozczarował głęboko masy robotnicze. Trudno więc przypuścić, by przemysłowcy okazali się obecnie skłonniejszymi do ustępstw.

Ale nie uprzedzajmy wypadków. Górnicy i włókniarze przystępują do akcji zarobkowej, strycharze większych cegielni prowadzą już tę akcję przy pomocy strajku. Codziennie wybuchają lokalne akcje i strajki na tle zarobkowem w całym szeregu fabryk różnych gałęzi wytwórczości.

Nie potrzeba doprawdy żadnych uzasadnień tych akcyj, ani ich obrony, gdyż **nędza robotnicza tak donośnym woła głosem, że wszelkie słowa komentarzy zamierają w gardle.** Masowy ruch zarobkowy, którego jesteśmy świadkami, jest żywiołowym ruchem samozachowawczym klasy robotniczej, a jako taki wymyka się wszelkiej dyskusji.

Sądzimy, że Rząd ocenia należycie charakter obecnych walk zarobkowych i że **całkowicie** poprze robotników. Leży bowiem w interesie żywotnym Państwa, by robotnicy nie staczali się w większą jeszcze nędzę. A wszak żaden z rządów dotychczasowych nie akcentował w takim stopniu swej służby wyłącznie dla Państwa, co Rząd obecny. Robotnicy chcą uniknąć strajków, ale też nie chcą arbitrażów, które zwłaszcza w dzisiejszych akcjach zarobkowych. gdy idzie o naprawdę minimalne żądania, mogą przynieść robotnikom jeno zawstydzający ochłap. Właśnie teraz sfery przemysłowe mają piękną okazję do zademonstrowania swej „współpracy" z Rządem, a Rząd — swego wpływu na te sfery.

J. M. B.

TOWARZYSTWO UNIW. ROBOTNICZEGO

ZWIĄZEK ZAWODOWY KOLEJARZY

Dzisiaj w środę, o g. 7 m. 30 w. i dni następnych

Teatr „Scena Nowa" pod kierownictwem **J. Kochanowicza** i **E. Wiercińskiego** odegra

„SEN",

sztukę **Felicji Kruszewskiej** w siedmiu obrazach, w inscenizacji i reżyserji E. **Wiercińskiego,** dekoracje F. **Krassowskiego,** muzyka E. **Dziewulskiego,** shimmy i tango układu J. **Hryniewickiej.**

Bilety w cenie od 1 złp. do 6 złp. do nabycia:
w Międzyzwiązkowej Komisji Kulturalno - Artystycznej (Chmielna 49);
w Księgarni Robotniczej (Warecka 9);
w Kom. Kult. Art. przy Radzie Zw Zaw. (Czerwonego Krzyża 20);
w Sekretarjacie Z. Z. K. (Czerwonego Krzyża 20, pokój 50, tel. 313-13);
w Księgarni Chodowieckiego, Krak.-Przedmieście 9.
w dniu przedstawienia w kasie przy wejściu.

Przedstawienia odbywają się w gmachu Z. Z. K. przy ul. Czerwonego Krzyża 20.

POLITYKA ZAGRANICZNA RZECZYPOSPOLITEJ

MOWA P. MIN. ZALESKIEGO

W piątek, 18 b. m. odbędzie się posiedzenie Komisji Spraw Zagranicznych Sejmu. Na posiedzeniu tym p. min. **Zaleski** wygłosi wielką mowę, w której poruszy szereg zagadnień bieżących państwowej polityki zagranicznej.

Po mowie min. **Zaleskiego** nastąpi dyskusja.

TRAKTAT ARBITRAŻOWY ANGLO-AMERYKANSKI

Londyn, 15 maja (AW). Chamberlain oświadczył w Izbie Gmin, że traktat arbitrażowy, zaproponowany przez Amerykę, w związku z upływającym terminem dotychczasowego traktatu arbitrażowego ,nie odpowiada w wielu punktach życzeniom angielskim. Chamberlain stwierdził dalej, że opracowanie nowego traktatu wymagałoby długotrwałych rokowań, a termin upływa z końcem lipca r. b., wobec czego Chamberlain proponuje Ameryce przedłużenie dotychczasowego traktatu arbitrażowego.

POINCARE OPRACOWUJE NOWY PROGRAM RZĄDOWY

Paryż, 15 maja (AW). Poincare przebywający w majątku swoim w Champigny jest obecnie zajęty przygotowywaniem programu rządowego, który ma być przedłożony nowemu parlamentowi z początkiem czerwca. Wszyscy ministrowie zgłosili Poincaremu swoje projekty. Przed samem otwarciem parlamentu odbędą się posiedzenia gabinetu na których ustalona zostanie treść expose.

CHOROBA MIN. STRESEMANNA

Berlin, 15 maja (AW). Stan zdrowia Stresemanna jest w dalszym ciągu bardzo poważny, aczkolwiek gorączka dziś opadła. Zdaniem lekarzy, kryzys już minął, jednakże choroba będzie wymagała kilkutygodniowego pozostawania w łóżku, potem zaś dłuższego wypoczynku kuracyjnego, tak, że należy liczyć się z tem, iż minister Stresemann będzie musiał na przeciąg kilku miesięcy wstrzymać się od wszystkich zajęć. W zastępstwie min. Stresemanna sprawować będzie urząd minister spraw zagranicznych, sekretarz stanu von Schubert.

BENESZ NIE BĘDZIE KONFEROWAŁ Z STRESEMANNEM

Berlin, 15 maja (PAT). „Berliner Zeitung" donosi, że wobec poważnej choroby ministra Stresemanna oficjalny przyjazd ministra Benesza do Berlina został ostatecznie odwołany.

MORD SĄDOWY W NIEMCZECH NA POLSKIEM ROBOTNIKU

Berlin, 15 maja. (PAT). Jak donosi prasa demokratyczna i lewicowa, przedstawiciel rządu meklemburskiego, radca min. Pagel, przybył dziś przed południem do Berlina i o godz. 12 odbył dłuższą konferencję z radcą stanu Min. Sprawiedliwości Joelem w sprawie Jakubowskiego. „B. Z. am Mittag" podkreśla, że radca min. Pagel zna doskonale całą sprawę, ponieważ asystował na rozprawie przeciwko Jakubowskiemu i wówczas już wyrażał powątpiewanie co do winy skazanego. Wobec niezwykłości sytuacji — gdyż dotychczas żaden z rządów związkowych nie zwracał się do rządu Rzeszy o opinję w sprawie kryminalnej — decyzję w tej sprawie ma powziąć osobiście minister Sprawiedliwości Hergt, który dziś wieczorem albo jutro rano ma powrócić do Berlina.

„KONTRREWOLUCJA GOSPODARCZA"

Moskwa, 15 maja. (A. W). Centralny Komitet Związku Górników zarządził rozwiązanie ukraińskiej sekcji inżynierów i techników. Przewodniczący sekcji inżynierów Szymplin został następnie aresztowany. Aresztowanie to nastąpiło prawdopodobnie na tle oskarżenia o t. zw. kontrrewolucję gospodarczą.

C. K. W.

Dziś, we środę, o g. 5 pp. w lokalu Z. P. P. S. w Sejmie odbędzie się posiedzenie Centralnego Komitetu Wykonawczego P. P. S.

Sekretarjat Generalny.

NIECHLUJNE URZĘDOWANIE

Z POWODU WYSTĄPIENIA P. DR· PIĘTAKA

Na posiedzenie wczorajsze Komisji Ochrony Pracy i Komisji Oświatowej Sejmu przybył z ramienia Prezydjum Rady Ministrów p. dr. **Piętak** i odczytał oświadczenie, z którego wynika, że Rząd jest przeciwny rozpatrywaniu przez Komisje rozporządzeń p. Prezydenta (t. zw. dekretów), ponieważ — zdaniem Rządu—wnioski na uchylenie albo na zmianę danego rozporządzenia powinny wychodzić z łona Sejmu w formie inicjatywy poselskiej, zanim Komisje będą mogły sprawą się zająć.

Nie wchodzimy w tej chwili w istotę rzeczy, w jakiś spór regulaminowo-konstytucyjny. Musimy natomiast zwrócić uwagę opinji publicznej na wręcz niepojęty **sposób urzędowania** Prezydjum Rady Ministrów.

Rząd miał wszelką możność zabrania głosu w kwestji traktowania formalnego rozporządzeń p. Prezydenta wówczas, gdy p. marszałek Sejmu na posiedzeniu publicznym w obecności ministrów odsyłał rozporządzenia do różnych Komisyj. Uwagi czy zastrzeżenia przedstawiciela Rządu byłyby z pewnością wzięte pod uwagę i przez cały Sejm i przez jego marszałka. Rząd, milcząc, akceptował tym samym **fakt** odesłania rozporządzeń do Komisji.

Odbyło się następnie posiedzenie Komisji Konstytucyjnej, na którym metoda „załatwiania" t. zw. dekretów została ustalona przez — o ile nas pamięć nie myli — prezesa Komisji p. W. **Makowskiego** zgodnie ze sformułowaniem posła ks. **Radziwiłła** i tow. **Libermana.** Prasa ogłosiła wtedy opinję Komisji; nikt tej opinji nie kwestjonował, a, mówiąc nawiasem, pp. **Makowski i Radziwiłł** reprezentują wszak **Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem,** prezes zaś **Bloku** p. **Sławek** był obecnym na posiedzeniu.

Minęło dobrych parę tygodni. Nikt sprawy nie poruszał. Nikt nie stawiał nad niczym znaku zapytania. Raptem — ni stąd ni zowąd — p. dr. **Piętak** przybywa na posiedzenie dwuch Komisji ściśle **fachowych,** odczytując oświadczenie Rządu treści regulaminowo - konstytucyjnej i... uważa, że spełnił swój obowiązek.

Czyż doprawdy w Prezydjum Rady Ministrów nie znalazł się ani jeden człowiek, któryby zwrócił poprostu uwagę na rzecz zgoła **elementarną:** w sprawach regulaminowo - konstytucyjnych należy się zwracać **do marszałka Sejmu przedewszystkiem i należy czynić to we właściwym czasie;** z drugiej natomiast strony istnieje obyczaj — powiedzmy — ogólno - europejski, że — skoro Rząd pragnie, by jakiś temat był zdjęty z porządku dziennego Komisji, porozumiewa się co do tego zawczasu z przewodniczącym.

Proszę zastanowić się chwilę.

Marszałek Sejmu ustala pewien tryb postępowania. Rząd nie protestuje. Prezes Komisji Konstytucyjnej, przyjaciel Rządu, formułuje, jak należy postępować dalej. Rząd nie protestuje. I — po tygodniach — p. dr. **Piętak** robi zamieszanie powszechne, nikogo o niczym nie uprzedziwszy.

I dlatego, nie dotykając — powtarzamy — samej sprawy, zwracamy uwagę na **niechlujstwo,** panujące najwidoczniej w Prezydjum Rady Ministrów, i na to, że p. dr. **Piętak zdezawuował** ze spokojem zupełnym pp. **Sławka, Makowskiego** i **Radziwiłła,** przywódców **Bezpartyjnego Bloku Współpracy z Rządem.**

S. K.

W OBRONIE PRACY LUDZKIEJ

JEDNOMYŚLNE UCHWAŁY OLBRZYMICH ZGROMADZEŃ GÓRNIKÓW W ZAGŁĘBIU DĄBROWSKIM

Z inicjatywy Okręgowego Sekretarjatu *Centralnego Związku Górników* na Zagłębie Dąbrowskie i Częstochowskie zostały zwołane na wszystkich kopalniach Zagłębia Dąbrowskiego na dzień 13 i 14-go maja b. r. zgromadzenia, na których zostały wygłoszone referaty przez Okr. sekretarza tow. *Bielnika* i tow. *Szprucha,* oraz delegatów na temat: wprowadzenia w jaknajkrótszym czasie ubezpieczenia na starość i przeciw inwalidztwu, oraz na temat szalejącej drożyzny i niskich płac robotniczych. Na zgromadzeniach tych zapadły manifestacyjnie przyjmowane uchwały następującej treści:

I.

Zgromadzeni robotnicy całego Zagłębia Dąbrowskiego zakładają kategoryczny protest przeciwko wymówieniu umowy przez przemysłowców węglowych i dążeniu do pogorszenia obecnych płac i umowy zbiorowej.

Natomiast w całej rozciągłości zgromadzeni podtrzymują wysunięte żądania przez Centralny Związek Górników i oświadczają gotowość podjęcia walki o postulaty wysunięte przez Związek Górników.

Zgromadzeni robotnicy zakładają kategoryczny protest przeciwko bezczynności i tolerowaniu przez Rząd i podwładne organy szalejącej drożyzny w kraju, a szczególnie w ośrodkach przemysłowych, które są zamieszkiwane przeważnie przez najuboższą część ludności.

Zgromadzeni domagają się od Rządu podjęcia stanowczej i natychmiastowej walki z drożyzną, jaka od kilku tygodni panuje.

Zgromadzeni robotnicy domagają się podjęcia uchwały przez Sejm aby do płac robotniczych został wprowadzony wskaźnik drożyźniany. Równocześnie robotnicy Zagłębia Dąbrowskiego protestują przeciwko ściąganiu im podatku od tak marnego zarobku.

Zgromadzeni postanawiają wzmocnić szeregi Centralnego Związku Górników, aby móc podjąć skuteczną walkę o powyższe postulaty.

II.

Zgromadzeni robotnicy kopalń Zagłębia Dąbrowskiego stwierdzają, że większość poprzednich Sejmów i wszystkie dotychczasowe Rządy przeciwstawiały się zawsze wysiłkom Centralnego Zw. Górników i P. P. S. w sprawie wprowadzenia ustaw ubezpieczeniowych od niezdolności do pracy. Wskutek kryzysu w przemyśle, dziesiątki tysięcy robotników, którzy przepracowali w kopalniach i hutach po 20 i 30 lat stwarźając swoją ciężką pracą olbrzymie kapitały dla przemysłowców i kładąc zarazem fundamenty pod rozwój gospodarczy Państwa — zostali powyrzucani ze starganem zdrowiem na ulicę, a z powodu braku ustawy o ubezpieczeniu na starość i inwalidztwa są skazane na niechybną śmierć głodową.

Nędza steranych pracą robotników jest tak bezgranicznie dotkliwa, że dalsze pozostawianie ich bez żadnej opieki staje się jedną z najdotkliwszych plag i zbrodni społecznych.

Zgromadzeni górnicy zwracają się przeto bezpośrednio do Rządu z żądaniem przedłożenia Sejmowi odnośnego projektu ustawy, ubezpieczającej robotników na starość.

WIEDZA TO — POTĘGA, POTĘGA — TO WIEDZA!

ZAKŁADAJCIE WSZĘDZIE ODDZIAŁY T. U. R.

Parlament Rzeczypospolitej

Posiedzenie plenarne Sejmu

Marszałek zawiadomił Izbę o zrzeczeniu się mandatów przez posłów Ignacego *Szebekę* i Iwana *Kuriwacia.*

W sprawie porządku dziennego głos zabrał p. *Bitner Henryk* i wniósł o wstawienie nowego punktu „wypadki majowe".

USTAWY RATYFIKACYJNE.

Wniosek ten upadł. Następnie odesłano do Komisji spraw zagranicznych w pierwszem czytaniu 13 ustaw o ratyfikacji rozmaitych konwencji i umów międzynarodowych. W sprawie jednej z nich, mianowicie konwencji o nadzorze nad handlem międzynarodowym bronią, przemawiał tow. *Czapiński*, który podniósł znaczenie tej konwencji dla sprawy pokoju powszechnego i przy sposobności dotknął i innych inicjatyw pokojowych, jak lutowego wniosku *Litwinowa* w Genewie, który nazwał czczą i szkodliwą demagogją, gdyż odciąga uwagę klasy robotniczej od realnych środków osiągnięcia pokoju, oraz amerykańskiej inicjatywy ministra *Kelloga*, co do której ma nadzieję, że Minister *Zaleski* na Komisji oświadczy, w jakim zakresie Polska do niej przystąpi.

TRYBUNAŁ STANU.

Następnie tow. *Czapiński* referował drugi punkt porządku, mianowicie sprawozdanie Komisji Konstytucyjnej w sprawie wyboru członków Trybunału Stanu. Komisja, stosując system de Hondt'a zaproponowała następujących 8 kandydatów: *Kucharzewski* Jan, *Bogucki* Antoni, *Raczyński* Aleksander, *Lednicki* Aleksander, tow. *Tomaszewski* Tad., *Szumański*, *Bielawski* Bolesław i dr. *Olesiński* Jarosław.

Pos. *Wrona* zakwestjonował słuszność stosowania tutaj systemu de Hondt'a, wskutek czego Stronnictwo Chłopskie zostało pokrzywdzone.

Tow. *Czapiński* zaproponował wówczas odesłanie sprawy napowrót do Komisji, co też uczyniono.

Następnie w myśl wniosku Komisji wojskowej wybrano na członka Głównej Komisji rekwizycyjnej posła tow. Antoniego *Pająka.*

NIEDOPUSZCZALNOŚĆ EGZEKUCJI PRZECIWKO ZWIĄZKOM KOMUNALNYM.

Przystąpiono do sprawozdania Komisji prawniczej o wniosku P. P. S. w sprawie niedopuszczalności egzekucji przeciw związkom komunalnym.

Sprawozdawca tow. dr. **Liberman** wyjaśnił, że Komisja tylko w części uwzględniła wniosek rozciągając odpowiedni przepis obowiązujący w b. zaborze austrjackim także na b. zabór rosyjski. Zresztą postanowiono zaczekać na jednolitą ustawę o postępowaniu cywilnem na całą Polskę.

Ustawę przyjęto w drugiem i trzeciem czytaniu.

WYDANIE POS. SOCHACKIEGO.

P. *Dzieduszycki* referował sprawę wydania p. Sochackiego. Sąd domaga się wydania za agtiację komunistyczną i nawoływanie do rewolucji w latach 1926 i 1927. Komisja proponuje wydanie posła Sochackiego.

Tow. **Czapiński**. Chodzi nam nie o osobę, lecz o zasadę. Sąd powołuje się na przepisy kodeksu carskiego, na zasadzie którego połowa naszego klubu była sądzona. W Polsce dopuszcza się komunistów do składania list i wybierania posłów, a z drugiej strony na mocy przepisów carskich żąda się wydania posła za jego działalność poselską. Nie będziemy głosowali za wydaniem p. Sochaskiego.

P. Henryk *Bitner* (Kom.) przemawia przeciwko wydaniu p. Sochackiego, jakkolwiek nie spodziewa się, aby ten Sejm stanął w jego obronie.

Przemawiali następnie przeciwko wydaniu pp. *Cham*, *Gawrylski* i *Zahidny.*

Na tem dyskusję przerwano. Poseł *Walnyckij* wniósł o imienne głosowanie nad wnioskiem Komisji, lecz nie uzyskał poparcia i wniosek w zwykłem głosowaniu przeszedł 167 głosami przeciwko 162. Na ławach komunistów odezwały się okrzyki.

Marszałek oświadczył, że następne posiedzenie odbędzie się prawdopodobnie 22-go maja. Na porządku dziennym będą trzy ustawy podatkowe, mianowicie o *podatku majątkowym, gruntowym i budynkowym* w gminach wiejskich oraz dwa wnioski nagłe.

Komisja Budżetowa Sejmu

Budżet Ministerjum Skarbu

Przystąpiono do budżetu Min. Skarbu oraz budżetu długów państwowych. Referuje p. *Hołyński.* Budżet ten różni się znacznie od preliminowanego w roku ub., ale nie od efektywnych wpływów i wydatków. Wzrost budżetu wynosi 19% w wydatkach a 24% w dochodach. Budżet jest więc zupełnie realny. Podstawową jego częścią są dochody, które stanowią 86% dochodów całego Państwa.

Następnie referent przechodzi do omawiania poszczególnych pozycji. Proponuje w porozumieniu z Rządem podniesienie odsetek od ruchomego majątku państwowego o 12.750.000 zł., co tłumaczy się tem, że doszły odsetki od sum uzyskanych z pożyczki inwestycyjnej i umieszczonych w długoterminowych papierach. Udział Skarbu Państwa w dochodach skarbu śląskiego wynosi 20 miljonów złotych. Przechodząc do podatków podkreśla, że gruntowy dał w r. ub. 63.500.000 zł., preliminowany zaś jest na 60.000.000 zł. Wpływ z tego podatku zmniejsza się stale wskutek parcelacji i reformy rolnej. Zaległości wynoszą 18.000.000 zł. Podatek z nieruchomości miejskich dał 46 miljonów, preliminowany jest na 40 miljonów. Podatek przemysłowy dał 280 milj. razem ze ściągniętemi zaległościami. Preliminowany jest na 210.000 000 zł. Obciąża on płatników niejednakowo, jest ciężarem bardzo znacznym i nowelizacja jego będzie wskazana.

Przy podatku dochodowym, który jest preliminowany na 180 milj. dużą rolę odgrywa zagadnienie rolne. Dochód opodatkowany z przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych wynosił miljard 96 miljonów, natomiast z rolnictwa tylko 300 milj. (Tow. *Diamand:* To się nazywa rolniczy kraj) jest bowiem specjalna ustawa, która daje przywileje tej licznej kategorji płatników. To musi być zreformowane. Wymiar podatku dochodowego rok rocznie rośnie.

Podatek od kapitałów i rent przyniósł 14 milj., preliminowany jest na 10 milj. Rząd słusznie w swoich zarządzeniach dąży do obniżenia stopy procentowej na rynku naszym. Jest to zagadnienie możliwości naszej konkurencji z zagranicą, rozwoju naszego życia gospodarczego, racjonalizacji przemysłu. Ale wszystkie dążenia ministra skarbu w tym kierunku są poniekąd paraliżowane przez wysoką stopę kar za zwłoki. Tę stopę powinno się obniżyć.

W ostatnich miesiącach znacznie wzrosła pozycja egzekucji i odsetek za zwłokę. Dowodzi to pewnego zacieśnienia na naszym rynku i pewnych trudności płatniczych.

Co do podatków pośrednich to podatek od wina zagranicznego mógłby być podwyższony. Podatek od piwa pest też niski i mógłby być podniesiony, ale piwo ma służyć do pewnego stopnia jako środek antialkoholiczny *(wesołość)*, mianowicie zastępujący wódkę, dlatego zwyżka nie jest wskazana.

Podatek od cukru przyniósł 107 milj. preliminowany jest na 105 milj. Konsumcja cukru u nas stale wzrasta.

Co do ceł, to w roku ostatnim osiągnęliśmy dochód rekordowy, wynoszący 372 milj. zł. W r. 1928 — 29 nie możemy się już spodziewać takiego dochodu i preliminowano tylko 280 milj.

Co do wydatków to pewne zwiększenie w niektórych pozycjach tłumaczy się tem, że w poprzednich latach Min. Skarbu czyniło nadzwyczajne oszczędności, dochodzące do tego, że podatnicy sprawili dla urzędu skarbowego maszynę do pisania w celu przyśpieszenia załatwienia sprawy.

W urzędach i izbach skarbowych następują pewne przesunięcia, pewna ilość urzędników z etatów przechodzi na kontrakt, dotyczy to w szczególności rewidentów. Stało się to dlatego, że niepodobna było pozyskać sił fachowych wobec płac urzędniczych i trzeba im było przyznać wyższe wynagrodzenie.

Następnie omawiał referent przedsiębiorstwa państwowe: zakłady graficzne, fabrykę papieru, mennicę, i przystąpił do omawiania monopolów.

Przy monopolu tytoniowym porusza referent zagadnienie konkurencji poszczególnych artykułów tytoniu między sobą. Jakość tytoniu jest dobra, zwłaszcza przez poprawienie się jakości surowca; opinja jakoby nasz tytoń był gorszy niż zagraniczny, jest niesłuszna, co się okazuje bodaj stąd, że jednak przemyca się go zagranicę, nawet do Niemiec. Pocieszającym momentem jest wzrost kolosalny produkcji tytoniu wewnątrz kraju. Jeszcze parę lat temu produkcja roczna wynosiła 700.000 kg., w roku bież. wynosi 7 milj. kg., co powoduje też pewien wzrost kosztów administracii w związku z zakupem tytoniu na rynku wewnętrznym.

Monopol *spirytusowy* oprócz znaczenia fiskalnego ma także znaczenie (Tow. *Diamand:* higjeniczne), gospodarcze, rolne. Produkcja w porównaniu z przedwojenną zmalała. Możnaby podnieść produkcję spirytusu do celów pędnych, tylko zachodzi ta trudność, że w zestawieniu z wartością kaloryczną benzyny i jej ceną cena spirytusu do tego celu nie mogłaby wynosić więcej, jak 56 gr. za litr. (Tow. *Diamand:* Dlaczego monopol prowadzi agitację za piciem wódki zachwala to jako rzecz dobrą i zdrową? P. *Rybarski:* Tylko w prasie rządowej, gdzie daje ogłoszenia).

Monopol zapałczany powinien dać więcej od preliminowanej sumy 8 milj..

Proponuję pewne podwyższenie wpływów z loterji państwowej i wstawienie specjalnej pozycji 90.000 zł. na koszta reklamy loterji.

Przechodząc do długów państwowych, referent zaznaczył, że ciężar pożyczki stabilizacyjnej nie jest tak wielki, za jaki uchodzi, że wpłacono już 8% pożyczkę konwersyjną, wykupiono 8% bilety skarbowe, ale należy pamiętać, że długi, objęte tym budżetem nie wyczerpują wszystkich długów państwowych.

Po referacie dalszy ciąg obrad odroczono. Następne posiedzenie Komisji odbędzie się dzisiaj o godz. 10 m. 30, z porządkiem dziennym: *głosowanie nad budżetem M. S. Wojsk. i dyskusja nad budżetem Min. Skarbu.*

Komisja Oświatowa Sejmu

Wczoraj obradowała pod przewodnictwem pos. *Chruckiego* (Ukrainec) *Sejmowa Komisja Oświatowa.*

Na porządku dziennym między in. znajdowało się rozporządzenie P. Prezydenta o stosunku służbowym nauczycieli państwowych szkół akademickich.

Na wstępie referent dekretu p. *Błędowski* (B. B.) oświadczył, iż z uwagi na brzmienie art. 44 ust. 7 Konstytucji oraz na podstawie regulaminu, nie widzi możności przedstawienia Komisji referatu o tem rozporządzeniu, a to wobec braku przedmiotu podpadającego pod odnośny przepis regulaminu.

Stanowisko referenta „uzasadniał" dr. *Piętak* imieniem Rządu.

Pos. tow. *Piotrowski* kategorycznie zastrzegł się przeciwko stanowisku przedstawiciela Rządu, który uzurpuje sobie rozstrzyganie spraw należących do Sejmu.

Po dyskusji, w której zabierali głos posłowie *Kornecki* (Z. L. N.), *Jędrzejewicz* (B. B.) i *Piasecki* (B. B.) sprawę przekazano do merytorycznego rozstrzygnięcia p. Marszałko-Sejmu.

Następnie poseł *Wełykanowicz* (Ukr.) referował wniosek swego klubu w sprawie uchwalenia noweli do art. 58 ustawy szkolnej (o przenoszeniu nauczycieli dla dobra szkoły). Na wniosek posłów *Jędrzejewicza* (B. B.), *Langera* (Wyzwolenie) i tow. *Smulikowskiego* (P. P. S.) uchwalono dyskusję nad wnioskiem tym odroczyć do wysłuchania opinji Rządu w tej sprawie i traktowania jej w związku z całością pragmatyki służbowej.

O wystąpieniu p. dr. *Piętaka* i o wartości tego wystąpienia piszemy na str. pierwszej.

Akcja Z. P. P. S.

Przeciwko drożyźnie. W obronie bezrobotnych. Wnioski Z. P. P. S., zgłoszone na posiedzeniu Sejmu w dn. 15 maja.

WNIOSEK NAGŁY

Związku Parlamentarnego Polskich Socjalistów w sprawie niewykonania przez p. ministra skarbu obowiązku płynącego z ustawy o obrocie cukrem.

Ustawa o obrocie cukrem z dnia 22 lipca 1925 (Dz. U. R. P. Nr. 90 poz. 630) nakłada na ministra skarbu obowiązek regulowania w porozumieniu z ministrem przemysłu i handlu i ministrem rolnictwa ceny cukru wypuszczanego przez cukrownie na rynek wewnętrzny. W myśl brzmienia art. 9 tej ustawy rozporządzenia z dnia 8 marca 1927 roku (Dz. U. R. P. Nr. 23, poz. 188) została ustalona cena cukru na 87 zł. 50 gr. za kw. netto. Rozporządzenie to zostało zaopatrzone w rygor karny w myśl art. 13 ustawy o obrocie cukrem.

Od dnia 24 kwietnia b. r. na podstawie umowy międzyzwiązkowej cukrowników, głoszącej zasadę niepoddawania się regulowaniu cen cukru przez rząd, właściciele cukrowni podnieśli cenę cukru o 7 zł. 50 gr. za kw. Upatrując w tem złamanie obowiązującej ustawy o obrocie cukrem i rozporządzenia wykonawczego określającego definitywnie cenę cukru, oraz bezczynność władz wobec tych faktów, podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Wzywa się ministra skarbu do wykonania obowiązków, płynących z ustawy o obrocie cukrem i zmuszenia kartelu cukrowników do szanowania obowiązującej określonej legalnem rozporządzeniem Rządu — ceny cukru.

WNIOSEK

posła Antoniego Szczerkowskiego i tow. z Z. P. P. S. w sprawie rozszerzenia działania ustawy o ubezpieczeniu od bezrobocia.

Klęska bezrobocia w Polsce przeszła w stan chroniczny, a obecnie obowiązująca forma pomocy nie jest ujednostajniona i pozbawia pomocy bardzo znaczną część robotników, a mianowicie robotników z warsztatów, zatrudniających poniżej 5 osób, robotników rolnych oraz robotników poniżej lat 18-u. Przyczem korzystających z dobrodziejstw pomocy dzieli się na dwie kategorje, pobierających w ciągu 17 tygodni zasiłki z akcji ustawowej i po tym okresie korzystających z t. zw. państwowej akcji pomocy doraźnej. Forma tej pomocy nie jest wystarczająca. Tysiące bezrobotnych, którzy nie korzystają z zasiłków, znajdują się w strasznej nędzy, bez żadnych środków do życia.

Podpisani wnoszą: Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Rząd, by w najkrótszym czasie przedłożył Sejmowi projekt noweli do Ustawy z dn. 18 lipca 1924 r. o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia w kierunku:

1) rozszerzenia działania ustawy na wszystkich robotników, bez względu na rodzaj ich zatrudnienia i wielkość przedsiębiorstwa;

2) przedłużenia okresu zasiłków normalnych do 52 tygodni;

3) podwyższenia wysokości zasiłków z obecnie obowiązujących norm od 30 do 50% płacy zasadniczej na 40 — 70% płacy zasadniczej;

4) utworzenie ze specjalnych stałych dopłat rządowych osobnego „funduszu kryzysowego" na cele wypłacania zapomóg w okresie kryzysów tym bezrobotnym, którzy ustawowy normalny okres zasiłków wyczerpali.

WNIOSEK

posła Zofji Praussowej i tow. ze Z.P.P.S. w sprawie zawieszenia eksmisji w stosunku do tych bezrobotnych, którzy otrzymaszy pracę, spłacają w ratach zaległy czynsz.

Uzasadnienie.

Ustawa z dnia 11 kwietnia 1924 r. (Dz. U. 39, poz. 406) wprowadziła moratorjum dla mieszkań jedno i dwuizbowych, o ile stwierdzonem zostanie, że zajmujący lokal nie może płacić czynszu z powodu niezależnych od niego okoliczności, jak wyjątkowo ciężkie położenie materjalne lub brak pracy.

W chwili obecnej wytworzyła się taka sytuacja, że tysiące rodzin robotniczych wyrzucono na bruk z tego powodu, że ich żywiciele — po okresie dłuższego pozostawania bez pracy — pracę tę uzyskali, ale nie mogą odrazu spłacić całej zaległości, która powstała wskutek moratorjum.

Ten stan rzeczy jest wyraźnie sprzeczny z wolą ustawodawcy, gdyż moratorjum dla bezrobotnych wprowadzono nie po to, aby tych bezrobotnych w chwili otrzymania pracy pozostawić bez dachu nad głową, ale aby liczne rzesze ochronić przed klęską bezdomności.

Tymczasem w samej Warszawie w dobie obecnej zanotowano 12.000 (dwanaście tysięcy) wyeksmitowanych rodzin, które na podstawie raportu Komisji Opieki Społecznej Rady miejskiej w Warszawie, rekrutują się właśnie z osób, nie mogących po dłuższem pozostawaniu bez pracy spłacić odrazu zaległego czynszu w momencie otrzymania pracy.

Aby zapobiec tej krzywdzie podpisani wnoszą. Sejm raczy uchwalić:

W rozdziale X: Moratorjum dla bezrobotnych, art. 23 ustęp 1, ustawy z dnia 11 kwietnia 1924 r. (Dz. U. 30, poz. 406) dodaje się na końcu ustępu zdanie:

„Eksmisja z takich mieszkań nie może być wykonana, o ile bezrobotny otrzymał pracę i spłaca zaległy czynsz w ratach, wynoszących 25% bieżącego czynszu miesięcznego".

ALBERT THOMAS W RZYMIE

TOW. FRYD. ADLER PRZECIW ALBERTOWI THOMAS.

5-go maja otwarto w Rzymie kongres faszystowskich tak zw. związków zawodowych, organizacji przymusowych, w których robotnicy i pracownicy muszą zasiadać razem z przedsiębiorcami, a więc organizacji, nie mających nic wspólnego z wolnym ruchem zawodowym klasy robotniczej. Otwarcia kongresu dokonał **Mussolini,** wygłaszając jedną ze swych pyszałkowatych mów na temat ustroju korporacyjnego, który jakoby nastąpi po ustroju kapitalistycznym.

Wśród zgromadzonych na kongresie znalazł się też **Albert Thomas**, dyrektor Międzynarodowego Biura Pracy w Genewie i wygłosił przemówienie. O pobycie Thomasa w Rzymie, jego wizytach i przemówieniach prasa faszystowska rozwodziła się w długich artykułach z niekłamaną radością, nie szczędząc gościowi pochwał i wyzyskując jego pobyt w Rzymie do celów propagandy faszystowskiej.

Podróż ta wywołała w kołach socjalistycznych przykre wrażenie, któremu dał wyraz tow. **Fryderyk Adler,** sekretarz Międzynarodówki Socjalistycznej, w artykule wiedeńskiej „Arbeiterzeitung". Tow. Adler w dłuższych wywodach zastrzega się, iż zdaje sobie doskonale sprawę z trudności urzędu dyrektora Biura Pracy w dzisiejszych, kapitalistycznych warunkach, zwłaszcza gdy urząd ten obejmuje socjalista. Nieuniknione są tysiączne kompromisy, od których nie są wolni nawet krańcowi komuniści w roli np. ambasadorów Rosji sowieckiej w państwach kapitalistycznych. Nie można robić Thomacowi zarzutów z tego tytułu, że na gruncie genewskim traktuje przedstawicieli Rządu faszystowskiego tak samo jak przedstawicieli innych państw. Nawet sama podróż do Włoch nie może budzić podejrzenia o ileby Thomas miał na celu badanie stosunków tamtejszych.

Dalej tow. Adler występuje przeciw przesadnej ocenie wartości Ligi Narodów i Biura Pracy, jako też przeciw niedocenianiu tych instytucji. Mamy „kretynizm" zwolenników Ligi Nar., obok „kretynizmu" przeciwników Ligi. Socjalizm trzyma się zdala od obu tych krańcowości i ocenia rzeczowo możliwości Ligi i Biura, jako międzynarodowego terenu parlamentarnego, na którym klasa robotnicza może walczyć o swe prawa na wzór parlamentów krajowych. Z tego punktu widzenia tow. Adler przyznaje Thomasowi wielkie zasługi w dziele organizowania i kierowania Biurem Pracy. Gdyby nie Thomas, Biuro byłoby „tworem podrzędnym i karłowatym", a nie wielką i pożyteczną instytucją, jaką jest.

Ale im więcej zapału wnosił Thomas do swej pracy dyrektorskiej, tem bardziej oddalał się od socjalizmu. Nie można mu robić zarzutu z tego tytułu, ale należało wyciągnąć konsekwencje płynące z piastowania przezeń urzędu dyrektora, co też socjaliści uczynili, nie dopuszczając do kolizji między zadaniami socjalizmu a obowiązkami urzędowemi Thomasa. Międzynarodówka Socjalistyczna nigdy nie stawiała mu, jako dyrektorowi Biura Pracy, żądania, do którego wypełnienia musiałby się on przyznać do socjalizmu.

Ale „wystąpienie Thomasa w Rzymie — pisze tow. Adler — leży poza dziedzinami, gdzie wchodziłyby w rachubę żądania specjalnie socjalistyczne. Nie chodzi tu o sprawę przekonań socjalistycznych, lecz o ogólne **pytanie zasadnicze ruchu zawodowego.** Thomas wie jako mało który, z jaką namiętnością przedstawiciele robotników bronili na wszystkich konferencjach Biura Pracy zasady **wolności związków** przeciw nadużyciom faszystowskim... Gdyż wolność związków zawodowych jest bez wszelkich konwencyj międzynarodowych nietylko dla całego ruchu robotniczego, **ale też dla genewskiego Biura Pracy, jako takiego, warunkiem istnienia a priori,** to znaczy uznanie zasady wolności związków zawodowych było wogóle **warunkiem niezbędnym utworzenia** Biura Pracy. Kto kwestjonuje zasadę wolności związków, ten podkopuje fundament samego Biura Pracy. Wolne związki zawodowe nigdy na to się nie zgodzą, by kierownicy instytucji, mającej **służyć** ruchowi robotniczemu, kwestjonowali prawa podstawowe, jakie klasa robotnicza wywalczyła sobie w długoletnich ofiarnych walkach.

...To co Thomas zrobił teraz w Rzymie, nietylko potwierdziło najgorsze obawy, lecz prześcignęło je.

O szczegółach mów Thomasa w Rzymie będzie jeszcze sposobność zabierania głosu, gdy poznamy ich autentyczny tekst. Nie wymagamy od Alberta Thomas, by pozytywnie współdziałał w **piętnowaniu faszyzmu,** co jest samo przez się zrozumiałe dla wszystkich ludzi wolnych, ale też dla dyrektora Międzynarodowego Biura Pracy powściągliwość, wynikająca z tytułu obowiązków urzędowych, nigdy nie może usprawiedliwić jej przeciwieństwa, mianowicie hymny pochwalne na cześć wroga, przedewszystkiem jednak właśnie ten dyrektor powinien unikać wszystkiego, coby tylko mogło wzbudzić podejrzenie, że kwestjonuje zasadę wolności związków zawodowych".

ALBA JULIA

CHŁOPI NA SCENIE DZIEJOWEJ!

Ciekawe, nawet bardzo ciekawe rzeczy rozgrywają się w Rumunii. Cenzura rumuńska ogromnie utrudnia zdobycie rzetelnych informacyj. Niemniej wiadomo już, że szykował się olbrzymi *marsz chłopów na Bukareszt;* że na wielki wiec w Alba Julja chłopi przybyli (częściowo) z *bronią; że* w ruchu pono wzięli udział także *robotnicy* — górnicy i t. d.

Tak chłop rumuński znowu zdecydowanym krokiem wszedł na arenę dziejową. Fakt to bardzo symptomatyczny. Obecnie zorganizował wielki protest przeciwko Rządowi. Przyjrzyjmy się nieco dziejom chłopa rumuńskiego.

Rumunia — jak wiadomo — była do niedawna krajem „bojarów", wielkich obszarników, niewolniczej zależności chłopa. Bunty chłopskie się mnożyły. Pamiętne są zwłaszcza wielkie rozruchy z r. 1907, przeciwko którym wystąpiono z siłą zbrojną. Rządy przychodziły stopniowo do wniosku, iż tego parcia chłopskiego *nie wytrzymają.* Poczyniły też szereg obietnic chłopom, ponawianych zwłaszcza w okresie wojny. Rok *1918* był rokiem wielkich decyzyj; ukazał się w tym roku i następnych szereg ustaw o reformie rolnej. Przystąpiono — po rewolucji rosyjskiej — do dzieła niezwykle raźnie.

Nie możemy tu streszczać tych ustaw, bardzo ciekawych — czytelnik je znajdzie np. w książce d-ra *Rosego* „Reformy rolne w Europie środkowej" .Ale rezultat był *olbrzymi* — całkowita zmiana całego ustroju rolnego w Rumunii.

Weźmy rządowe cyfry opublikowane we francuskiej broszurze „Reforma rolna w Rumunii" (1925). Do końca roku 1924 w starej Rumunii wywłaszczono —

2,700,000 hektarów (!!).

Ta olbrzymia cyfra składa się z dwuch. Według ustawy z r. 1918 wywłaszczono 2,2 miljona ha, z tego 500 tys. państwowych dóbr, 90 tys. własności obcokrajowców i *1½ miljona ha dóbr prywatnych.* Następnie w r. 1921 na podstawie nowej ustawy dodano jeszcze 470 tys. ha.

Teraz *REZULTATY.* Są naprawdę zdumiewające. W r. 1916 wielka własność stanowiła 48% powierzchni nadającej się do uprawy; *obecnie tylko 8%.* Mała własność stanowiła w r. 1916 tylko 40% tej powierzchni; *obecnie 80%.*

Przechodząc od cyfr do oceny, przytaczamy opinię tow. prof. *Schiffa,* który w ciekawej rolniczej bibljotece austrjackiej S. D. partji wydał broszurę: *„Wielkie reformy rolne od czasów wojny".* Powiada tam o Rumunii (str. 26): *„Ta podstawowa reforma rolna została wykonana w zdumiewająco krótkim czasie. Chyba nigdzie w podobny sposób stosunki jakiegoś kraju nie zostały w drodze pokojowej oparte na całkowicie nowych fundamentach".* Naturalnie, możliwe to było tylko dlatego, że już przed reformą chłopi byli dzierżawcami tych gruntów, które obecnie otrzymali i posiadali też odpowiedni inwentarz. To też w Rumunji doniosła reforma rolna była raczej poprostu przeniesieniem tytułu własności i (co ważniejsza) zmianą podziału dochodów; nie wymagała atoli wielkich zachodów przy tworzeniu nowych drobnych gospodarstw.

I jeszcze jedno. Powyższe cyfry odnoszą się tylko do t. zw. Starej Rumunii. Ale reforma była przeprowadzona także w Siedmingrodzie, Bukowinie i Besarabii. W tych prowincjach tem chętniej, że obszarnicy byli obcokrajowcami (Węgrzy w Siedmiogrodzie, Rosjanie w Besarabji). Teraz otrzymamy urzędową tabelę całkowitą. Rozparlecelowano:

Stara Rumunja	2,695,151 ha
Siedmiogród	1,580,774 ha
Bukowina	73,493 ha
Besarabja	1,491,916 ha
Razem	5,841,334 ha

A WIĘC ROZPARCELOWANO RAZEM BLISKO 6 MILJONÓW HEKTARÓW I STWORZONO 1,467,000 NOWYCH DROBNYCH POSIADACZY.

Warto przypomnieć sobie te fakty w Polsce, gdy reforma jest stopniowo spychana w szary kąt i gdy natarczywe domaganie się jej wywołuje oskarżenie o „bolszewizm"... albo przynajmniej o niezrozumienie tego, iż reformę taką robi się powoli — bardzo powoli. Odpowiemy: a Rumunja? — a Estonja? — a Łotwa?

To był *pierwszy* akt. Obecnie w Alba Julja (Siedmiogród) i w wielotysiącznych pochodach rozgrywa się *akt drugi.* Na górach i przełęczach płoną ognie i wzywają chłopów z dolin do wielkiej wyprawy. W łonie partyj chłopskich — niestety — rozłam; radykalniejsi nawołują do akcji bezpośredniej; umiarkowansi *(Maniu)* powstrzymują. Według skąpych wiadomości chłopi obecnie występują z *politycznemi* żądaniami — przeciwko obecnemu t. zw. „liberalnemu" Rządowi, któremu zarzucają korupcję, klasowość burżuazyjną, wyzysk i t. d. Ci t. zw. „liberali" — powiadają — są to resztki obszarnictwa, połączone z bankierami i wielkimi kapitalistami.

Krótko: Rumunja stała się krajem chłopskim społecznie już po reformach rolnych z r. 1918. Obecnie staje się stopniowo *chłopską demokracją.* Rozłam wewnętrzny, może zahamować ten proces, ale powstrzymać go nie potrafi.

Alba Julja jest ważnym symptomatem — *rozszerzenia się demokracji w Europie wschodniej i szybkiego dojrzewania politycznego włościaństwa nawet w krajach zacofanych.*

Czy trzeba podkreślać znaczenie takich objawów, *dla Polski,* dla kraju w znacznym stopniu rolniczego, dla kraju, w którym żywioły feudalne próbują jeszcze grać rolę polityczną? w którym siły ludu się często niedocenia?

Na wschodzie Europy chłop (z robotnikiem oczywiście) twardo wstępuje na scenę dziejową. Przewidywaliśmy to, gdy rzuciliśmy nasze hasło „Rządu chłopsko - robotniczego!"

Kazimierz Czapiński.

CZWARTY ZJAZD

WARSZAWSKIEGO OKRĘGOWEGO ZWIĄZKU KAS CHORYCH

W dniu 12 maja w Sali Handlowców obradował IV Zjazd Warsz. Okręg. Zw. Kas Chorych t. j. instytucji skupiającej w sobie wszystkie Kasy Chorych województw: **Warszawskiego, Lubelskiego i Białostockiego.**

Zjazd obradował przy bardzo licznym udziale delegatów a także przedstawicieli Głównego i Okręgowego Urzędu Ubezpieczeń pp. dyr. **Siwika i Dagnana** oraz dyrektora Ogóln. Państwowego Związku Kas Chorych p. **Osiowskiego.**

Sprawozdanie z działalności Okręg. Związku Kas Chorych składał przewodniczący Zarządu tow. poseł **Adam Pragier.** Prace Zarządu szły w kierunku usprawnienia i uzdrowienia administracji w poszczególnych Kasach (czemu służyły lustracje wszystkich niemal Kas), ułatwienia Kasom skierowywania chorych do lekarzy specjalistów, badania organizacji lecznictwa w poszczególnych Kasach, współdziałania przy zawieraniu umów z lekarzami i pośredniczenia w powstających między nimi, a Zarządem Kas zatargach, opracowywanie nowych regulaminów lekarskich, ocenianie wysokości opłat za leki. Podkreślić należy, iż dzięki pracom Zarządu Kasy Chorych województw **Lubelskiego i Białostockiego** uzyskały wzorowo urządzone gabinety rentgenowskie.

Zarząd przystąpił również do organizowania kolonji letnich, przeprowadził akcje propagandy i t. d.

Sprawozdanie ustępującego Zarządu przyjęli zebrani delegaci hucznemi oklaskami. Po sprawozdaniu Komisji Rewizyjnej zabrał głos przedstawiciel Ogólno Państw. Zw. Kas Chorych dyr. **Osiowski,** który omówił akcje budowy sanatorjów dla Kas wszczęta już przez Ogólno Państw. Zw. Kas Chorych. Na ten cel mają przeznaczyć Kasy Chorych ½% sumy wpływającej ze składek, co wynosić będzie w skali ogólno państwowej sumę 800.000 zł. rocznie.

Tow. poseł Adam **Szczypiorski** omówił niebezpieczny stan rzeczy, polegający na stopniowem rugowaniu samorządu z Kas i mianowaniu przez władze nadzorcze komisarzy. W ten sposób odpowiednie przepisy ustawy warujące ubezpieczonym wpływ na gospodarkę Kas, stają się fikcją. Tow. **Szczypiorski** zgłosił w tej sprawie odpowiednią rezolucję, która też została przez Zjazd przyjęta.

W dalszym ciągu obrad, po referacie tow. **Meduckiego** został przyjęty preliminarz wydatków i dochodów Związku na rok 1928, zamykający się kwotą blisko 450.000 zł. Uchwalono składkę na rzecz Związku w wysokości 1% rocznie od składek Kas Chorych. Zjazd przystąpił do wyborów Władz Związku. Jednomyślnie powołano do Zarządu tt. **Gałaja,** posła **Janiaka, Łukaniewicza,** posła **Nowickiego, Pieczyraka,** posła dr. **Pragiera, Tylla** oraz pp. **Koralewskiego i Zawadzkiego.**

Na zastępców wybrano: tt. **Karowskiego, Kuczewskiego, Preissa, Korzeniowskiego, Gosztyńskiego i Hryniewicza,** oraz pp. **Urbańskiego, Gdyka i Dobraczyńskiego.**

Do Komisji Rewizyjnej weszli t. **Niemczyk** oraz pp. **Kobryner i Jastrzębowski** (zastępcy p. **Urbański** i tow. **Brzozowski).**

Wreszcie Zjazd wybrał 10 delegatów do Ogólno Państw. Związku Kas Chorych, określając ich kadencje na lat 3.

W wolnych wnioskach przyjęto m. Kas Chorych od szeregu danin publicznych, opłacania przez Kasy składek za ich pracowników do Funduszu Bezrobocia, zakładu ubezpieczenia, Kas Chorych i t. d. oraz szereg innych wniosków, dotyczących gospodarki Kas.

Zjazdowi przewodniczył tow. poseł R. **Jaworowski.**

KRONIKA POLITYCZNA

TWORZENIE REZERW ZBOŻOWYCH

W związku z akcją tworzenia rezerw zbożowych, w dn. 12 b. m. w wydziale aprowizacyjnym Min. Spraw Wewnętrznych odbyła się międzyministerjalna konferencja poświęcona sprawie organizacji przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą Państwowe Zakłady Przemysłowo - Zbożowe w Lublinie. Na konferencji tej uzgodniono projekty ustaw, które w najbliższym czasie przedłożone zostaną do decyzji Rady Ministrów.

ROKOWANIA POLSKO - LITEWSKIE

Dn. 18 b. m. spodziewane jest przybycie przedstawicieli litewskich do Warszawy na posiedzenie komisji gospodarczej i tryanzytowej; ze strony polskiej przewodniczącym komisji jest p. Szumlakowski, ze strony litewskiej p. Zaunius.

PO INCYDENCIE Z POS. BAGIŃSKIM. Uchwała P. S. L. „Wyzwolenie".

Klub parlamentarny P. S. L. „Wyzwolenie" po zapoznaniu się z całością sprawy, która doprowadziła do zrzeczenia się przez posła **Bagińskiego** orderu „Virtuti Militari" — stwierdza, iż całe zajście było próbą wywarcia karygodnego nacisku na posła, spełniającego obowiązek swój zgodnie z sumieniem i poselskiem ślubowaniem. Posłowi **Bagińskiemu** z powodu niezasłużonej i niesłusznie krzywdzącej go napaści, Klub wyraża gorące współczucie.

„WYZWOLENIE" ZA ROZDZIAŁEM KOŚCIOŁA OD PAŃSTWA.

Klub parlamentarny **„Wyzwolenie"** stwierdza, że polityczna walka kleru o zapanowanie nad wszystkiemi dziedzinami społecznego i państwowego życia ujawniona ostatnio w niesłychanej i bezprawnej formie przez rzucenie interdyktu na posła Dr. Józefa **Putka** zmusza Klub parlamentarny **„Wyzwolenie"** do wytężenia wszystkich sił do walki z temi bezprawnemi zakusami kleru i do przyśpieszenia realizacji postulatu P. S. L. **„Wyzwolenie"** o rozdziale Kościoła od Państwa.

Klub wyraża dr. posłowi Józefowi **Putkwi** uznanie za jego społeczną i uświadamiającą pracę na terenie gminy Chocznia, pow. wadowickiego.

Robotnicy popierajcie swoje pismo

PRZEGLĄD PRASY

Anuszowe recepty. — Endeckie recepty. — Endecko - sanacyjne oburzenie. — Wybory niemieckie. — Waldemaras.

W **„Kurjerze Porannym"** nie mogą zapomnieć uchwały Komisji Konstytucyjnej, iż Sejm mocen jest uchwałą własną uchylić dekrety Prezydenta. W szranki staje znowu pos. **Anusz,** znakomity prawnik i znawca Konstytucji. Choć brzmienie art. 44 Konstytucji jest tak jasne, iż „wątpliwości" trzeba szukać aż w tem, czego tam niema, to przecież dla p. Anusza artykuł ten jest pełen mglistości i niejasności, a Komisja interpretowała go „tendencyjnie". Choć Sąd Najwyższy orzekł, iż dla uchylenia dekretu Prezydenta wystarczy uchwała sejmowa, p. Anusz, wybitny prawnik, nie może na to się zgodzić, bo interesy Państwa wymagają wzmocnienia władzy Prezydenta, a władza ta byłaby podeptana, gdyby Sejm, będący wedle Konstytucji źródłem praw i władzy, śmiał uchylić dekrety zwyczajną uchwałą.

Wszystko to się czyta niby dziecinny żart, ale — niestety — jest to najgłębsza mądrość stanu jedynkowych Anuszów. Tylko, że nacjonaliści niemieccy, panowie Hegrt, Westarp i S-ka, dosłownie tak samo jak p. Anusz widzą ratunek Vaterlandu we wzmocnieniu władzy prezydenta. W Niemczech to się nazywa reakcja, w Polsce — sanacja.

W **„Kurjerze Warszawskim"** znowu prof. pos. **Komarnicki** zaleca, jako lekarstwo na dolegliwości konstytucyjne, endecki projekt Trybunału Konstytucyjnego. Ma rację autor gdy twierdzi, że zanim dokona się zmian konstytucyjnych, trzeba „rozstrzygnąć zasadniczą kwestję mocy obowiązującej Konstytucji". Inaczej mówiąc: trzeba szanować Konstytucję, jakakolwiek jest, i wdrożyć poszanowanie dla niej u ogółu ludności. Gdy ktoś zechce na swój sposób „interpretować" Konstytucję i doszukiwać się w niej „wątpliwości", to nie pomogą żadne trybunały, zwłaszcza, że trudno sobie wyobrazić, by ciało to pobierało jednomyślne sądy. Przykład z art. 44 Konstytucji i najrozliczniejszemi komentarzami naszych prawników potwierdza najlepiej, że gdy się chce kogo uderzyć, to kij zawsze się znajdzie.

Głosowanie budżetu Min. Spr. Wewn. nie daje spokoju tym razem solidarnej prasie endecko - sanacyjnej. Najgłośniej krzyczy i pomstuje **„Polska Zbrojna"**, dla której każde głosowanie, **nie będące na rękę Rządowi, stanowi niemal zamach stanu i podkopuje byt Państwa. Łagodniej pisze „Głos Prawdy"**, rozumiejąc, że idzie tu o demonstrację polityczną przeciw ministrowi i jego metodom wyborczym, ale mimo to ma za złe posłom, że dopuścili się tego. Dlaczego — trudno odgadnąć. **„Gazeta Warszawska"** znalazła okazję do wytknięcia 1-ce winy za zradykalizowanie sejmu i złożenia cichej oferty do współpracy z Blokiem „współpracy".

Sadzewiczowa **„Dwugroszówka"** pisze o wyborach niemieckich, na których się nic a nic nie zna. Ale wystarcza mu, że może ulżyć swemu germanofobstwu, odziedziczonego po „starych" endekach. To też wróży wojnę z Niemcami o granicę polsko - niemiecką. Do tego ponoć dążą wszystkie partje niemieckie i taki jest sens wyborów niemieckich w sadzewiczowej wykładni.

„Kurjer Polski" stwierdza, że rokowania polsko - litewskie nie posunęły się naprzód, że polski projekt paktu o nieagresji został przez Litwinow odrzucony jako że przesądza sprawę wileńską. Pismo zastanawia się, do czego wogóle zmierza Waldemaras i nie wróży nic dobrego jego polityce. **B.**

PRZEDŁUŻENIE POMOCY DORAŹNEJ NA DRUGĄ POŁOWĘ MAJA

Minister Pracy w porozumieniu z min. skarbu i min. spraw wewnętrznych, zarządził przedłużenie na drugą połowę maja państwowej pomocy doraźnej dla bezrobotnych robotników dla wszystkich tych kategorji i w tych samych miejscowościach, w których obowiązywała ona w pierwszej połowie maja. Przedłużona została również państwowa pomoc doraźna dla bezrobotnych byłych robotników przedsiębiorstw państwowych na drugą połowę maja z takiemi samemi ograniczeniami i w tych samych miejscowościach, w których była ona prowadzona w pierwszej połowie maja.

WOJSKA POŁUDNIOWE ZBLIŻAJĄ SIĘ DO PEKINU

Londyn, 15 maja. (PAT.). Sytuacja na froncie chińskim na linji na południe od Pekinu i Tien-Tsinu przedstawia się w dalszym ciągu groźnie dla wojsk północnych. Pekin i Tien-Tsin oddalone są od linji działań wojennych o sto kilkadziesiąt kilometrów. Dowództwo wojsk północnych czyni tymczasem przygotowania do ewakuacji obu miast i wycofania się do Mandżurji. W przewidywaniu wypadków, które zajść mogą podczas ewakuacji z jednej strony i wkraczania wojsk nieprzyjacielskich z drugiej, władze i dowództwo wojsk cudzoziemskich czynią przygotowania do zabezpieczenia dzielnic cudzoziemskich i ludności zamieszkującej te dzielnice w Tien-Tsinie znajdują się koncesje brytyjskie, francuskie, włoskie i japońskie. Ludność cudzoziemska na obszarze tych koncesji zamieszkała liczyło koło 8.000 a ludność chińska przeszło miljon. W Pekinie znajduje się kilka tysięcy żołnierzy i oficerów angielskich, amerykańskich, francuskich, włoskich i japońskich. Garnizon ten otacza opieką dzielnicę europejską w której mieszczą się poselstwa i konsulaty państw obcych.

CZANG-TSO-LIN OPUŚCIŁ PEKIN

Pekin, 15 maja. (A. W.). **W dniu wczorajszym marszałek Czang-Tso-Lin w towarzystwie syna i jednego z generałów opuścił Pekin.**

STABILIZACJA WALUTY GRECKIEJ

Ateny, 15 maja (PAT). W dniu wczorajszym rozpoczął swe funkcje Bank Grecki, którego przywilejem jest emisja banknotów. Również wczoraj gazeta oficjalna ogłosiła dekret o stabilizacji drahmy. Dzienniki podnoszą znaczenie stabilizacji monety dla życia gospodarczego Grecji, co oznacza przerwanie stanu niepewności, oraz możność sanacji finansów państwa, jakoteż podniesienie się stanu gospodarczego kraju. W dniu wczorajszym ministrowie finansów oraz komunikacji podpisali umowę z konsorcjum angielskim o pożyczkę 6 miljonów funtów na budowę dróg.

LOKAUT W FABRYCE „WOLA“

Przy ulicy Bema w Warszawie, w w dwuch sąsiadujących posesjach, są dwie fabryki: jedna dawniej **Gerlacha,** a obecnie **Państwowa Fabryka Karabinów,** druga **Przędzalnia i tkalnia** pod firmą **„Wola“.**

W żadnej fabryce w Polsce, a ponoć i gdzieindziej niema warunków idealnych, wszędzie panuje wyzysk pracy robotnika i nienajlepsze warunki higjeniczne. Ale to, co się dzieje w fabryce „Wola“, przekracza wszystko, co sobie można na ten temat wyobrazić.

Położenie robotników od „Gerlacha“ jest o całe niebo lepsze, niż tamtych z „Woli“.

Dlaczego tak jest? Nasuwa się odpowiedź: **Pierwsi są oddawna zorganizowani, mają oparcie w P. P. S., której są członkami i wyznawcami jej ideologji. Zbudowali sobie silny związek i walczą z formami wyzysku kapitalistycznego w sposób zasadniczy, poważny i skuteczny.**

Fabryka „Wola“ natomiast zatrudnia przeważnie robotnice: element słaby, ciemny i niezorganizowany.

Do umysłów ciemnych, straszliwie wyzyskiwanych, nędznie płatnych i brutalnie traktowanych robotnic ma dostęp każdy płatny agitator, który tumani, okłamuje robotnice i sieje wśród nich rozdwojenie.

Nie od dziś znane nam są stosunki panujące w tej fabryce. W żadnej innej fabryce ohydne warunki pracy i płacy nie wywoływały tylu zatargów, które wyładowywały się w żywiołowych strajkach. Nie łatwo było je opanować i żywiołowy protest skierować na właściwe tory.

Zawsze wszelkie usiłowania Związku zawod. i działaczy pepesowców rozbijały się o warcholstwo i demagogję. Agenci chadeccy i komunistyczni podawali sobie ręce, by rozbić usiłowania Związku klasowego i P. P. S. Solidarność się łamała, robotnicy wracali do pracy na coraz gorszych warunkach. Od szeregu tygodni jesteśmy świadkami nowego zatargu w tej osławionej fabryce „Wola“.

Pomimo interwencji inspektoratu, nadzwyczaj skrupulatnej i taktownej oceny sytuacji przez panie inspektorki, pomimo głębokiego przekonania samego zarządu fabryki, że słuszność jest po stronie robotników — cynizm fabrykancki zlekceważył słuszne żądania robotnicze i interwencję państwowej władzy nadzorczej i sprowokował wybuch.

Nie w smak poszło p. Marzyńskiemu (zarządzającemu fabryką), że ciemna masa robotnicza zaczęła przecierać oczy, że otząsnęła się z pod wpływów komunochadecji i zwróciła się do P. P. S. i do Związku klasowego.

Nie przypadła mu do gustu obecna delegacja robotnicza w tkalni. Nie mógł pojąć, że młoda robotnica, że nędzą zżarty robociarz — mogą się zbuntować, mogą w imieniu ogółu zaprotestować przeciw szykanom i wyzyskowi, stosowanym względem robotników.

Wyrzucił więc z fabryki tow. Kowalskiego, członka delegacji robotniczej.

By zbadać warunki pracy w fabryce przez kilka dni działała w niej komisja z ramienia Min. Pracy. **Nie podobało się p. Marzyńskiemu, że robotnicy mówili komisji prawdę. Praca była brzydka, demaskowała kapitalistów i kacyka fabrykanckiego. W odpowiedzi na prawdziwe zeznania delegat robotniczy został wyrzucony na bruk, za bramę.**

Było to wyzwanie rzucone jednocześnie Min. Pracy i ogółowi robotników.

Sprowokowani robotnicy założyli żywiołowy protest, nie opuszczając fabryki, proklamowali t. zw. włoski strajk, żądając: 1-o przyjęcia z powrotem do pracy tow. Kowalskiego,

2-o żądając zatrzymywania transmisji na 15 minut, celem oczyszczenia krosien — zgodnie z roporządzeniem inspekcji pracy.

Nazajutrz po skończeniu pracy odbyła się masówka, celem uspokojenia wzburzonych umysłów i zakomunikowania o interwencji Ministerjum u Głównego Dyrektora fabryki w Łodzi.

Aliści podczas masówki — dyrekcja wywiesiła ogłoszenie o lokaucie, (pisaliśmy o tem w niedzielnym numerze „Robotnika“).

Gdy w poniedziałek rano robotnicy tkalni przybyli do pracy, zastali drzwi fabryki zamknięte.

Delegacja robotników zwróciła się do Dyrekcji zawiadamiając, że wszyscy robotnicy stawili się punktualnie w fabryce, ale oświadczono im na to, że fabryka nie będzie otwarta.

Inspektor Pracy zwrócił się do dyrektora Marzyńskiego, wzywając do otworzenia tkalni, na co otrzymał odpowiedź, że dyrektor gotów jest to uczynić, o ile robotnicy przystąpią do pracy, **bez żadnych zastrzeżeń i o ile spełniać będą wszystkie, narzucone im przez Dyrekcję czynności (t. zn. np. oczyszczanie krosien w biegu)!!**

Robotnicy nie mogli zgodzić się na takie stanowisko Dyrekcji, ale oświadczyli, że ponieważ Min. pracy ma wydać orzeczenie w sprawach spornych do dn. 16 b. m., gotowi są przystąpić do pracy przed rozstrzygnięciem zatargu w oczekiwaniu na decyzję Ministerjum.

Jednakże wczoraj rano robotnicy tkalni zastali znowu drzwi fabryki zamknięte.

O godz. 12-ej w poł. Dyrekcja zatrzymała również snowalnię tak, że czynna była tylko przędzalnia.

PROCES
KOMUNISTYCZNEJ PARTJI ZACHODNIEJ BIAŁORUSI

Białystok, (A. W). W dwudziestym pierwszym dniu procesu przeciwko 136 oskarżonym o przynależność do K. P. Z. B. przesłuchiwano ostatnich świadków. Świadek Jan Stradyń, st. przod. policji, został we wrześniu 1925 r. delegowany do Białegostoku dla zbadania w Pietraszach osób, aresztowanych w Zabłudowie w związku z likwidacją organizacji komunistycznej. Świadek Noach Fedor, który u sędziego śledczego podał, że oskarżeni Goniądzki i Kagan znani są jako komuniści, cofa obecnie swoje zeznanie, mówiąc, że był wówczas sam oskarżony i **obawiał się policji.**

W procesie prawdopodobnie nastąpi przerwa do 21 b. m., w którym to dniu rozpoczną się przemówienia stron.

W czwartek, dn. 17 b. m. na boisku SKRY odbędzie się

TURNIEJ SZÓSTKOWY
O PUHAR WRSKO

biorą udział 22 Kluby Robotnicze ze Skrą, Ruchem, Gwiazdą, Ogniwem, Marymontem i Gwiazdą Siedlce na czele.

SAMORZĄD STOLICY

DELEGACJA FINANSOWA DO AMERYKI.

Magistrat postanowił delegować do Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej: wiceprez. M. Borzęckiego i dyr. finansowego M. Jankowskiego na okres około 1½ miesiąca, w celu załatwienia spraw, związanych z pożyczkami amerykańskiemi m. st. Warszawy. Termin wyjazdu pozostawiono do decyzji Prezydjum magistratu.

KONFERENCJA PREZYDENTA MIASTA Z KOMISARZEM RZĄDU.

Odbyła się kolejna konferencja porozumiewawcza prezydenta miasta inż. Z. Słomińskiego z komisarzem rządu m. stoł. Warszawy dr. Jaroszewiczem w sprawach: 1) reklam ulicznych, 2) wydawania pozwoleń na ruchome kioski uliczne, 3) godzin handlu, 4) wyzyskania placów niezabudowanych, zwłaszcza w śródmieściu i szeregu innych o mniejszem znaczeniu zagadnień. We wszystkich tych sprawach uzgodniono całkowicie sposób postępowania władz samorządowych i administracyjnych.

Z DZIAŁALNOŚCI WYDZIAŁU OŚWIATY I KULTURY.

Wydział IX Oświaty i Kultury Magistratu m. st. Warszawy zorganizował w dniu 3 maja r. b.: 23 koncerty popularne dla 17.042 słuchaczy, 1 przedstawienie teatralne dla 968 osób, dwa przedstawienia w kinematografie dla 2000 osób. Ogółem 26 imprez bezpłatnych dla 20.010 osób.

Co słychać na świecie?

KRONIKA TELEGRAFICZNA

AUTOMOBIL W STRUMIENIU.

„Petit Parisien“ donosi z Tulonu, że automobil ciężarowy spadł tam do strumienia, przyczem 13 osób z pomiędzy jadących odniosło poważne obrażenia.

DŻUMA W BUENOS AIRES.

Donoszą z Buenos Aires (Argentyna) iż na parowcu „Primpont“ zmarło na dżumę 5 marynarzy. Wszelkie środki ostrożności zostały zarządzone.

WYBUCH WULKANU NA JAWIE.

Donoszą z Batawji, (wyspa Jawa), o gwałtownym wybuchu wulkanu na południe od miasta. Wybuchowi z dwuch kraterów towarzyszyły gwałtowne trzęsienia ziemi. Kratery wyrzucały lawę w ogromnej ilości. Olbrzymie złomy skalne i kamienie rzucane były na odległość kilkuset metrów. W pobliżu miejsca wybuchu znajdująca się wioska tubylców uległa zniszczeniu. Gwałtowne wstrząśnienia ziemi spowodowały wielkie szczeliny w ziemi o szerokości sięgającej 18 metrów.

WYKRYCIE
KOLEJOWFJ AFERY SZPIEGOWSKIEJ

Władze bezpieczeństwa natrafiły na organizację szpiegowską, pracującą na rzecz jednego z ościennych państw. Działalnością tej organizacji był wywiad prowadzony na terenie kolejnictwa i zdobywanie tajemnic z dziedziny mobilizacji kolejowej. Z polecenia prokuratora Sądu Okręgowego w Krakowie władze bezpieczeństwa aresztowały niejakiego Stanisława Turka, starszego asystenta urzędu ruchu krakowskiej dyrekcji kolejowej. Przeprowadzona w jego mieszkaniu rewizja dała w ręce prokuratora szereg dokumentów kompromitujących poselstwo ościennego państwa. Z dokumentów tych ustalono, że organizacją kierował członek wspomnianego poselstwa Winogradow, który wypłacał pieniądze oraz wręczał aresztowanemu urzędnikowi kolejowemu szczegółowe instrukcje. Aresztowany przyznał się do swej działalności oraz udzielił wyjaśnień co do metod prowadzonej przez Winogradowa akcji.

Według ostatnich wiadomości nadeszłych z Krakowa — prokurator sądu okręgowego nakazał dokonać dalszych aresztowań w Krakowskiej Dyrekcji kolejowej. W związku z tem aresztowani zostali jeszcze dwaj urzędnicy—Mieczysław Mróz i Idzikowski. Urzędnicy ci lekkomyślnie przyjmując od Turka rozmaite grzeczności i podarki jak tytoń, wino, chodząc z nim na kolacje i t. d., uzależnili się od niego towarzysko i szli w ten sposób całkowicie na rękę spiegowskiej akcji Turka.

Trzecim wspólnikiem Turka ma być zecer drukarni kolejowej niejaki Chrobak. Turek bywał w gmachu obcego poselstwa i na tym terenie otrzymywał pieniądze za wydane tajemnice. Równocześnie był on stałym płatnym agentem obcego poselstwa w Warszawie, pobierając 200 dolarów pensji.

NOWA REWOLUCJA PAŁACOWA W KATOWICKIEJ „POLONJI“

Cały zespół redakcji „Polonji“ z wyjątkiem p. Smotryckiego opuścił w dniu wczorajszym swoje stanowisko i wystosował do posła Korfantego list, w którym motywuje swoje wystąpienie usunięciem naczelnego redaktora Władysława Zabawskiego.

WIADOMOSCI Z CAŁEGO KRAJU

WZBURZENIE WŚRÓD BEZROBOTNYCH W ŻYRARDOWIE

W ubiegły wtorek prezydent m. Żyrardowa, tow. **Orlik,** poseł tow. **Dobrowolski** i senatorka tow. **Kłuszyńska** interwenjowali u ministra pracy, dr. **Jurkiewicza,** w sprawie wstrzymania przez Rząd zasiłków z tak zw. opieki społecznej bezrobotnym na terenie Żyrardowa. P. minister przyrzekł jaknajdalej idące poparcie w tej sprawie.

Wczoraj jednak wypłata zasiłków z t. zw. opieki społecznej nie została dokonana, gdyż Rząd nie wyasygnował na ten cel funduszów. Wśród bezrobotnych zapanowało nieopisane wzburzenie. Tłumy bezrobotnych zgromadziły się przed Magistratem, gdyż wypłata dokonywana była dotychczas przez Rząd za pośrednictwem Magistratu. Wśród zgromadzonych rozjeżdżała policja konna.

Prezydent miasta tow. **Orlik** interwenjował niezwłocznie u p. wojewody Twardo, domagając się przywrócenia zasiłków. W dniu dzisiejszym odbędzie się w tej sprawie wiec robotników.

Szybkie załatwienie tej sprawy jest konieczne, gdyż wśród bezrobotnych panuje tu straszliwa nędza.

ZWIĄZEK ZAWODOWY TRANSPORTOWCÓW W WALCE O POPRAWĘ BYTU PRACOWNIKÓW ŻEGLUGOWYCH

Na ogólnem zebraniu pracowników żeglugi w Puławach dnia 12-go bieżącego miesiąca uchwalono założyć oddział żeglugowców Związku Zawod. Transportowców w Puławach, wybrać Zarząd Oddziału i poprzeć czynnie akcję Zarządu Głównego Z. Z. T. w walce o zrealizowanie postulatów pracowniczych. W ten sposób Związek Zawodowy Transportowców zyskał jeszcze jedną bardzo poważną placówkę dla swej działalności zawodowej. Spodziewać się należy, że akcja Związku, wobec jednolitego frontu pracowników, oraz ich gotowości do czynnej walki, zostanie uwieńczona pomyślnym wynikiem, gdyż przedsiębiorcy zdają sobie sprawę ze znaczenia tej młodej jeszcze, ale tętniącej życiem organizacji.

Do Zarządu Oddziału powołano: na przewodniczącego tow. Stanisława **Kryszkowskiego,** na sekretarza tow. Władysława **Brolla.**

Następnie delegat Zarządu Głównego tow. Kęsicki, w towarzystwie tow. tow.: Kryszkowskiego i Brolla, udali się do Dyrekcji Przedsiębiorstwa Żeglugowego firmy Edelman w celu wręczenia memorjału, domagającego się poprawy warunków pracy i płacy pracowników. Delegację przyjął dyrektor Edelman, który, po wysłuchaniu przedstawionych przez delegację żądań, odpowiedział, iż w zasadzie odnosi się do nich przychylnie i uważa za wskazane zwołać konferencję, na którejby te sprawy mogły zostać szczegółowo omówione.

Trzeba zaznaczyć, iż w przedsiębiorstwie żeglugowem Edelmana pracuje kilkudziesięciu pracowników, zatrudnionych przy ładowaniu i przewożeniu kamieni. Warunki ich pracy i płacy są niesłychanie ciężkie, tak, iż nie wystarczają na najskromniejsze utrzymanie.

Następnie delegacja udała się do przedsiębiorstwa Goldmana, gdzie również wręczyła memorjał pracowników i przedstawiła swe żądania. Dyrekcja zaznaczyła, że ze swej strony będzie dążyła usilnie do poprawy bytu pracowników i że stosunek swój do Związku oprze na życzliwych przesłankach.

Łódź

STRASZNY WYPADEK NA KOLEI.

Na torze kolejowym pod Łodzią został przygnieciony buforami wagonu 23-letni robotnik kolejowy, Stanisław Pacholczyk.

Pacholczyka w stanie beznadziejnym odwieziono do szpitala w Łodzi.

PRZEDSIĘBIORCY PIEKARSCY W WALCE Z OBNIŻKĄ CEN PIECZYWA.

Wobec tego, że Magistrat łódzki otrzymał większą ilość mąki z rezerw państwowych, stało się możliwem obniżenie ceny pieczywa.

Przedsiębiorcy piekarscy nie zgodzili się jednak na cennik Magistratu i ogłosili „strajk“.

Magistrat udzielił większej ilości mąki z rezerw państwowych piekarzom, którzy nie solidaryzują się ze stanowiskiem przedsiębiorców, uniemożliwiających Magistratowi walkę z drożyzną pieczywa.

Pabjanice

WYBORY PREZESA RADY MIEJSKIEJ.

(Telefonem).

Dziś odbyło się pierwsze posiedzenie nowoobranej Rady miejskiej m. Pabjanic, pod przewodnictwem prezydenta Gackiego.

Przy głosowaniu na prezesa Rady, Antoni Jankowski (endek) otrzymał 16 głosów, tow. pos. Antoni Szczerkowski — 15 głosów.

Wybór p. Jankowskiego nie jest jednak prawomocny, gdyż w głosowaniu uczestniczył p. Śmiałkowski, którego mandat jest zakwestjonowany, z powodu pozostawania przezeń w stosunku najmu wobec Magistratu. Ważność tego mandatu zakwestjonował także prezydent Gacki.

Mimo to p. Śmiałkowski głosował.

P. Jankowski, wiedząc doskonale, że wybory takie nie mogą być ważne, objął jednak przewodnictwo Rady — na co, lewica zareagowała tak, że opuściła salę.

Spowodowało to brak quorum, i choć prawica przystąpiła po wyjściu lewicy do wyborów wice-prezesa i sekretarzy, jednak w końcu posiedzenie przerwano, nie wybierając już dalej.

Prawicowa grupa Rady — to endecy, chadecy i N. P. R. (lewica).

Kraków

WYBUCH STRAJKU W FABRYCE „ISKRA“.

Ponieważ dyrekcja fabryki „Iskra-Karmański“ w Krakowie nie chce uznać organizacji robotnic i robotników, należących do Centralnego Związku robotników chemicznych i odrzuca żądanie podwyżki płac, a także z powodu wydalań robotników za należenie do Związku i z powodu zmuszania robotników do wyrzekania się na piśmie należenia do Związku, ogół robotników, na zgromadzeniu dn. 14 b. m., jednomyślnie uchwalił proklamować strajk od rana dn. 15 b. m.

Odpowiedzialność za wybuch strajku ponosi dyrektor fabryki, p. Chyżewski. Strajkujący uchwalili wytrwać w strajku do końca, nie mogą bowiem wyrzec się prawa organizowania się i żądania podwyżki obecnych płac wynoszących po 12 i 15 zł. tygodniowo.

WARSZAWA ROBOTNICZA

STRAJK W PAŃSTWOWYCH ZAKŁADACH LOTNICZYCH

W dniu 15 b. m. w związku ze strajkiem w Państwowych Zakładach Lotniczych, odbyła się w Inspektoracie pracy konferencja, w której wzięli udział: ze strony Związku Metalowców tow. Gruszko, ze strony Zakładów Lotniczych p. Rembowicz oraz przedstawiciel Min. Spraw Wojskowych, por. Macherski. Konferencja ta z powodu zdecydowanie nieustępliwego stanowiska dyr. Rembowicza, do porozumienia nie doprowadziła. Strajk trwa w dalszym ciągu.

Jak pogodzić z tymi faktami oświadczenie wice-min. Spr. Wojsk. gen. Konarzewskiego, że ministerjum ma pełne zrozumienie potrzeb robotniczych.

KS. KAROL RUMUNSKI ZAMIESZKA W BELGJI

Bruksela, 15 maja. (A. W). Krążą tu pogłoski, że min. Hymans wyraził zgodę na pobyt ks. Karola w Belgji. Książe Karol ma zamieszkać w zamku d'Ardenne, który należał do niedawna do rodziny królewskiej. Jonescu, przyjaciel ks. Karola, przybył już do Brukseli jednakże odmawia udzielenia jakichkolwiek informacji.

AUSTRJACKA POŻYCZKA INWESTYCYJNA

Wiedeń, 15 maja (AW). Jak twierdzą koła dobrze poinformowane, trudności jakie się wyłoniły ostatnio w sprawie austrjackiej pożyczki inwestycyjnej, prawdopodobnie jeszcze w ciągu bieżącego tygodnia zostaną usunięte. Istnieje nadzieja, że komisja finansowa, która w dniu 18 b. m. zbierze się w Londynie, zgodzi się na przedłożenie jej planu w sprawie umorzenia kredytów reljefowych.

WARSZAWSKA ORGANIZACJA P. P. S.

POSIEDZENIA, ZGROMADZENIA ODCZYTY

W środę, dnia 16 b. m.

Dzielnica Starówka. O godz. 6 w lokalu dzielnicy, Rycerska 6, odbędzie się zebranie członków dzielnicy z referatem tow. Żebrowskiego.

Koło Młynarzy. O godz. 6, Rycerska 6, zebranie Koła.

Dzielnica Praska. O g. 7 w lokalu dzielnicy, Brukowa 29 odbędzie się ogólne zebranie członków dzielnicy, z referatem tow. Pawlika.

Dzielnica Mokotowska. O g. 7 w lokalu dzielnicy, Bagatela 12a, odbędzie się ogólne zebranie członków dzielnicy, z referatem tow. Kamińskiego

Koło Annopol. O g. 7, w budynku Nr. 3, m. 20 zebranie Koła mieszkańców Annopola.

Dzielnica Wola - Czyste. O g. 7 w lokalu dzielnicy, Wolska 44, odbędzie się ogólne zebranie członków dzielnicy, z referatem tow. Piłackiego.

Dzielnica Jerozolimska. O godz. 7 w lokalu dzielnicy, Chłodna 41, odbędzie się posiedzenie komitetu dzielnicowego.

Dzielnica Czerniakowska. O godz. 7 w lokalu dzielnicy, Solec 67, odbędzie się posiedzenie komitetu dzielnicowego.

Koło fabr. Parowóz. O g. 5.30 w lokalu dzielnicy, Chłodna 41, odbędzie się zebranie Koła.

Koło fabr. „Pocisk". O godz. 4.30, Brukowa 29, zebranie Koła.

Koło fabr. Tytoniowej. O godz. 5 w lokalu, Okopowa 30, odbędzie się zebranie koła.

Organizacja Tramwajarzy o godz. 5.30 odbędzie się posiedzenie komitetu w lokalu WOKR. Al. Jerozolimskie Nr. 6.

W piątek, dnia 18 b. m.

Dzielnica Powiśle. O godz. 7 w lokalu, Solec 68, odbędzie się ogólne zebranie członków dzielnicy

Dzielnica Jerozolimska. O godz. 7 w lokalu, Chłodna 41, odbędzie się ogólne zebranie członków dzielnicy

Dzielnica Marymont. O godz. 7 w lokalu Marymoncka 40, odbędzie się ogólne zebranie członków dzielnicy,

Dzielnica Powązki. O godz. 7 w lokalu, Okopowa 30, odbędzie się ogólne zebranie członków dzielnicy

Dzielnica Czerniaków. O godz. 7 w lokalu, Solec 67, odbędzie się ogólne zebranie członków dzielnicy.

Dzielnica Grochów. O godz. 7, w lokalu Męcińska 12, odbędzie się ogólne zebranie członków dzielnicy.

Dzielnica Pelcowizna. O godz. 7 w lokalu dzielnicy, Toruńska 7, odbędzie się zebranie członków dzielnicy.

ŻYCIE PARTJI

OKR. PPS. — WARSZAWA PODMIEJSKA.

Plenarne posiedzenie Okręgowego Komitetu Robotniczego odbędzie się we czwartek 17 b. m. o godz. 10 rano w lokalu OKR przy ul. Długiej 19. Porządek dzienny:

1) Sytuacja gospodarcza.
2) Sprawy oświatowe.
3) Wybór Egzekutywy.

Egzekutywa OKR PPS
Warszawa Podmiejska.

MŁODZIEŻ.

Z. N. M. S.

Dziś o godz. 7 m. 30 w lokalu „Robotnika" przy ul. Wareckiej 7, odbędzie się zebranie członków W. O. Mł. TUR. chcących brać udział w zawodach sportowych na Zlocie Okręgowym w Łodzi.

Na zebranie to winni przybyć przedewszystkiem towarzysze wyeliminowani na zawodach w dn. 22.IV.28 r. oraz wszyscy posiadający rowery, celem omówienia wycieczki kolarskiej na Zlot do Łodzi.

RUCH ZAWODOWY

WIELKI WIEC METALOWCÓW.

Związek Robotników Przemysłu Metalowego w Polsce (Oddział II fabryk uwojskowionych) zwołuje w dn. 17 maja b. r. o godz. 9 i pół rano na placu Związku Metalowców przy ul. Leszno 53,

Wielki wiec metalowców fabryk uwojskowionych.

Przemawiać będą tow. tow. poseł **Topinek**, przewodniczący Związku tow. **Boczkowski**, członkowie Zarządu tow. tow. **Celejewski, Jabłoński, Będzik, Gruszko, Piontek i inni.**

Ze względu na bardzo ważne sprawy prosimy o bezwzględne i punktualne przybycie. **Zarząd.**

RUCH KOBIECY

ROB. TOW. PRZYJACIÓŁ DZIECI.

W czwartek, dnia 24 maja o godz. 7-ej wieczorem w sali Związku Zawodowego Pracowników i Pracownic Przemysłu Włókienniczego — Wolska 54 (I piętro) odbędzie się dokończenie Zebrania Ogólnego członków Oddziału Warszawskiego R. Twa Przyjaciół Dzieci z następującym porządkiem dziennym: 1) Sprawozdanie z poprzedniego zebrania. 2) Wybory Zarządu i Komisji Rewizyjnej. 3) Wolne wnioski.

Ruch kult.-oświatowy

Sekretarjat Koła Przyjaciół „Czerwonego Harcerstwa" zawiadamia, że zwyczajne zebranie odbędzie się w dniu 17 b. m. o godz. 5 popoł. w sali Warsz. OKR. PPS. Al. Jerozolimskie 6.

Z sądów.

ZA ODEZWĘ WYBORCZĄ.

Sąd Okręgowy rozpatrywał sprawę Karola Wójcika, członka PPS. lewicy oskarżonego w związku z odezwą wydaną podczas wyborów do Kasy Chorych w Warszawie pod nagłówkiem „Jaką powinna być Kasa Chorych". Za odezwę tę wytoczono sprawę Wójcikowi, jako autorowi, właścicielowi drukarni „Rekord" Liebmanowi oraz 3 zecerom.

Sąd skazał Wójcika na rok więzienia, Liebmana na 6 mies. więzienia, zecerów uniewinnił.

I. K.

O ODSZKODOWANIE ZA DOBYTEK SPALONY ISKRĄ Z PAROWOZU.

Wydział Cywilny Sądu Okręgowego rozpatrywał wczoraj sprawę, dotyczącą zagadnienia czy Skarb Państwa jest odpowiedzialny za czyny funkcjonarjuszy państwowych, działających w charakterze prywatno prawnym, jak np. w monopolach lub przedsiębiorstwach.

Sprawa ta powstała w związku z następującym wypadkiem. W roku 1921 od iskry z parowozu pociągu idącego z Warszawy do Radomska zapaliło się 9 budynków we wsi Karkonki. Podczas pożaru spłonął doszczętnie cały zbiór zboża i zabudowania gospodarza Michała Borowieckiego. w rezultacie pożaru bogaty gospodarz stał się nędzarzem.

Borowiecki wystąpił o odszkodowanie do Skarbu Państwa o sumę 2700 złotych. Suma ta wraz z procentami obecnie doszła do 6 tys. złotych.

Sprawa miała 6 terminów, obecnie znalazła się na wokandzie poraz 7-my.

Podstawą prawną w sprawie tej jest art. 1389 kodeksu Napoleona, dotyczący odpowiedzialności panów za czyny służących i zarządców.

Sąd całą sumę 6 tys. na rzecz Borowieckiego zasądził

I. K.

NADUŻYCIA W PAŃSTWOWYM ZAKŁADZIE BADANIA ŚRODKÓW ŻYWNOŚCI.

Dziś ciąg dalszy sprawy o nadużycia w Państwowym Zakładzie Badania Środków Żywności.

CO GRAJĄ KINA?

Colosseum: „Co kocha kobietka" z Harry Liedtke.
Stylowy: „Wróbelki".
Casino: „Niepotrzebny człowiek".
Miejski: „Zdrada".
Palace: „O cześć kobiety".
Pan: „Cyrk Wolfsona".
Rococo: „Przy dźwiękach tanga" i „Jedynaczka króla cygar".
Splendid: „Blondynka czy brunetka".
Wodewil: „Król Królów".
Capitol: „Cyrk Wolfsona".
Światowid: „Perła haremu" i „Król złotej młodzieży".
Apollo: „Wyspa straceńców" i „Ulubieniec trybun".
Filharmonja: „Książę i apaszka", oraz Ameryka się bawi".
Mewa: „Bitwa morska przy wyspach Falklandzkich".
Czary (ul. Chłodna): „Bitwa przy wyspach Falklandzkich".
Uciecha: „Miłostki studenta".
Sokół: „Intryga miłość i prawo".

KOBIECY ROBOTNICZY KLUB SPORTOWY „START"

Od dnia 6 maja począwszy urządzać będzie co niedzielę i święto całodzienne wycieczki za miasto. W wycieczkach mogą brać udział członkinie i wprowadzeni przez nie goście.

Informacje i zapisy w Sekretarjacie Klubu, Aleje Jerozolimskie 6(I piętro, pokój 7, tel. 319-26.

W czwartek, 17 b. m. wycieczka do Anina. Koszta wycieczki — 40 groszy. Zbiórka punktualnie o godz. 9-ej Aleje Jerozolimskie 6, I p., powrót o godz. 20.

KRONIKA

STAN POGODY.

Prawdopodobny przebieg pogody w Polsce: Naogół zrana w całym kraju chmurno, następnie dość pogodnie. Temperatura bez większych zmian. Słabe wiatry zachodnie.

Ceny mąki w Zakładach Zaopatrywania. Miejskie Zakłady Zaopatrywania Warszawy obniżyły od dnia 8 b. m. cenę mąki pszennej w sprzedaży detalicznej o dalsze 2 grosze na kilogramie. Wobec tego w sklepach miejskich mąka pszenna sprzedawana jest od wczoraj po cenach następujących: „Lukullus" zł. 1,04 gr. za 1 kg. 4/0 zł. 1,02 gr. za 1 kg., 50% zł. 1 za 1 kg. Cena wytyczna, zatwierdzona przez Komisarjat Rządu na ten ostatni gatunek wynosi zł. 1.08 za 1 kg., a więc mąka miejska jest o 8 gr na kilogramie tańsza.

Pobór. W piątek, 18 maja, w kolejnym dniu powszechnego poboru mężczyzn, ur. w r. 1907 i tych z pośród ur. w latach 1905 i 1906, którzy przy poprzednich przeglądach uznani zostali za czasowo niezdolnych do służby wojskowej, winni stawić się: 1) zamieszkali w 12 i 13 dzielnicach I kom. — w komisji poborowej Nr. 1 oraz 2) zam. w 1 i 2 dzielnicach III kom. — w komisji poborowej Nr. 2, mieszczących się przy ul. Huzarskiej 1, 3) zam. w 5 i 6 dzielnicach XI kom. — w komisji Nr. 3 (Daniłowiczowska 1), 4) zam. w 3 i 4 dzielnicach XV kom. — w komisji Nr. 4 (Dobra 72) i 5) zam. w 9 i 10 dzielnicach VI kom. w — komisji Nr. 5 (Twarda 35).

Z Tow. Ekonomistów i Statystyków Polskich. Dnia 16 maja r. b., w środę, o godz. 20.15, w Tow. Ekonomistów i Statystyków Polskich (Jasna 19) prezes J. A. Jeziorański wygłosi odczyt p. t.: „Zagadnienia inflacyjne w świetle nowoczesnej teorji pieniądza".

Zjazd Związku Inwalidów Wojennych. W dniu 20 maja r. b., o godz. 10 rano, w sali Klubu Urzędników Państwowych, ul. Nowy-Świat 67, odbędzie się Zjazd Delegatów Ogniw Warszawskiego Okręgu Wojewódzkiego Związku Inwalidów Wojennych Rzeczypospolitej Polskiej.

Bramy będą otwarte do 11 w nocy. Komisarjat Rządu na m. st. Warszawę zawiadamia, iż wydał zarządzenie, mocą którego w czasie od dnia 20 maja do 15 września r. b. wejścia do domów, w Warszawie będą zamykane o godz. 23.

Wycieczki Polskiego Tow. Krajoznawczego. Komisja wycieczkowa Polskiego Tow. Krajoznawczego organizuje w bieżącym tygodniu następujące wycieczki: 16—17 maja (czwartek) do Płocka pod przewodnictwem p. J. Kołodziejczyka: 19—20 nad Jeziora Pomorskie i Wielkopolskie pod kierunkiem dr. M. Orłowicza oraz bliższą wycieczkę podmiejską 20 maja (w niedzielę) do Podkowy Leśnej i Brwinowa (kolejką elektryczną) prowadzi p. Kołodzieiski. Bliższe informacje i zapisy w kancelarji Towarzystwa, w godzinach biurowych.

Wycieczka do Zbiorów Medycyny Sądowej. Zarząd K. M. K. A. organizuje w czwartek dnia 17 b. m. wycieczkę do Zbiorów Medycyny Sądowej. Zbiórka o godz. 13-tej, ul. Oczki Nr. 1. Tramwaj 7 lub 8. Opłata od osoby gr 25.

Wycieczka dostępna tylko dla Prawników, Sądowników i t. p. należących do Zrzeszeń, które są członkami K. M. K. A.

Warsz. Tow. Pomocy Lekarskiej i Opieki nad Nerwowo i Umysłowo chorymi, wobec zamierzonej akcji pomocy umysłowo chorym, znajdującym się bez opieki szpitalnej i zamieszkałym w Warszawie — zwraca się do rodzin, o podanie ich adresów.

Zgłaszać się należy do Kancelarii szpitala Jana Bożego, Bonifraterska 12, w godz. 9 — 12.

Utworzenie Towarzystwa Polsko - Chińskiego Wobec istnienia potrzeby ujęcia przez inicjatywę społeczną pracy nad zbliżeniem Polski i Chin w zorganizowane ramy, w celu przygotowania poznania się obu narodów, związujących się traktatem przyjaźni pracę tę podjęło utworzone przy Instytucie Wschodnim w Warszawie (ul. Miodowa Nr. 7) Towarzystwo Polsko-Chińskie, które w myśl swego statutu będzie dążyło do zaznajomienia społeczeństwa polskiego i chińskiego z doniosłemi korzyściami zbliżenia się obu narodów pod względem kulturalnym towarzyskim i ekonomicznym. Prezesem Tow. jest znany literat, Wacław Sieroszewski, sekretarzem — pułk. K. Liber.

Z GIEŁDY

Warszawa, dnia 15 maja

Dolar St. Zjedn. 8.89
Belgja 124.53
Holandja 359.70
Londyn 43,52—43,51
Nowy Jork 8.90
Paryż 35.09½
Praga 26.41½
Szwajcarja 171.81
Włochy 47.01
Wiedeń 125.42

Papiery procentowe.

Dolarówka 81.75—82.75. 8% L. Z. Banku Roln. 94.00. 8% L. Z. Banku Gosp. Kraj. 94.00. 6% Pożycz. dol. 1920 r. 85.50. 8% Poż. konwersyjna 67.00. 10% Poż. kolejowa 104.00. 5% Pań. poż. konwersyjna 60.30. 4½% L. Z. ziem. przedw. 55.25. 5% L. Z. Warsz przedw. 60.25. 4½% L. Z. Warsz. przedw. 56.25. 8% L. Z. ziem. złotowe 83.00. 8% L. Z. Warsz. złotowe 78.50. 4½% L. Z. Warsz. złotowe —.—. 5% L. Z. Warsz. do 1918 r. 6% Oblig. Warsz. 1926—16 r.—63.00

Akcje.

Bank Polski 163.00—163.25. Bank Dyskontowy 133.00 128.50 Bank Handlowy 117.00. Bank Zachodni 36.00. Bank Zw. Sp. Zarob. 90.50. Bank zjedn. ziem pol. Cerata —.—. Kijewski —.—. Puls —.—. Zgierz —.—. Spiess 162.50. Elektryczność 75.00. Siła i Światło 125.00. Czersk 8.00. Częstocice 66.00. Chodorów 151.00. Gosławice 68.0.0 Michałów —.—. W. T. F. Cukru 78.00. Węglowe 93.75. Firle 58.00. Łazy 9.10. Wysoka 154.50. Polska Nafta —.—. Nobel 37.50. Cegielski. 50.00 Lilpop 42.00 Norblin 152.50. Orthwein 12.25. Morzejów 48.25 Parowóz. 43 Ostrowiec 122.00. Il em. Zieleniewski 98.00. Rudzki 58.00 Starachowice 61.75. Zawiercie 33.50. Żyrardów —.—. Borkowski 18.50

Notowania pozagiełdowe
z dnia 15 b. m. godz. 10 w.

Akcje. Tendencja utrzymana. Dolar amerykański 8.89. Bank Polski 163.75. Cukier 75.00. Węgiel 94.50. Modrzejów 48.00. Lilpop 42.00. Ostrowiec ser. B. 128.00. Rudzki 56.50. Starachowice 63.10. Rubli 100 złotem 472.00. 100 złotych w złocie 172.00.

Listy Zastawne złotowe niejednolite. Obligi m. Warsz. słabsze.

Obroty akcjami większe.

Robotnicy popierajcie swoje pismo codzienne.

ZE SPORTU

MISTRZOSTWA KL. C.

Głuchoniemi — „Drukarz“ (0-0) 0-6.

Mecz odbył się w niedzielę na boisku Marymontu. Do przerwy gra nieinteresująca, być może że wpłynął stan pogody—deszcz. Po przerwie „Drukarz“ strzela w krótkich odstępach 6 goli, tem samem uzyskując 2 pkt.

ŚWIĘTO W. F. i P. W.

Tegoroczne święto w. f. i p. w. odbędzie się w dniu 30 b. m. Program zawodów obejmuje następujące sporty:

Hufce szkolne: gry sportowe, tenis, zawody łucznicze (17.V), bieg kolarski 10 km. (17.V) zawody lekko-atletyczne (18 i 19.V), zawody pływackie (10.VII).

Stowarzyszenia p. w.: zawody lekkoatletyczne (17.V), gry sportowe (12.V), boks (13.V), bieg kolarski (13.V), zawody łucznicze (17.V), zawody pływackie (3.VI).

Zawody przysposobienia wojskowego: zawody strzeleckie (13.V), zawody szermiercze (12.V), bieg szturmowy (12.V), marsz 20 klm. ze strzelaniem (17.V).

Zawody kobiece: gry sportowe, strzelanie i zawody łuczne.

Program samego święta obejmuje: 19.V capstrzyk orkiestr, 20.V — godz. 10 przegląd oddziałów na placu Saskim. O godz. 14 rozdanie nagród.

MIĘDZYNARODOWE ZAWODY KOLARSKIE NA DYNASACH.

W czwartek, dn. 17 maja o godz. 4 popoł. odbędą się trzecie międzynarodowe zawody na Dynasach.

OBÓZ PIĘCIOBOJU NOWOCZESNEGO.

Od tygodnia czynny jest w Krakowie obóz przedolimpijski dla polskich reprezentantów w pięcioboju nowoczesnym. W obozie tym biorą udział Szelestowski, Baran Jan, Małyszko i Koprowski. Trenują oni według planu ułożonego przez PUWF, a mianowicie pływanie w YMCA i szermierkę z olimpijskim trenerem szermierczym węgrem Sombathely.

W dniu wczorajszym na treningu Szelestowski osiągnął w biegu 3 klm. czas 9:12 zupełnie swobodnie i zamierza on w końcu bieżącego miesiąca zaatakować rekord Freyera (9:05.6).

TRENER FRANCUSKI W AZS-ie.

Przedwczoraj przybył do Warszawy trener Akademickiego Związku Sportowego p. Malin z Paryża. P. Malin jest trenerem do wielu gałęzi sportu, a w szczególności w lekkiej atletyce, boksie i rugby. P. Malin jest osobistym przyjacielem niezapomnianego trenera p. Baqueta, który oddał kolosalne zasługi polskiemu sportowi.

ROBOTNICZY KLUB SPORTOWY „ROBUR“.

W dniu 13 b. m. na boisku „Siły“ Wołomin rozegrany został mecz piłki nożnej Siła I i Robur I 4-5 na korzyść Robura. Przedmecz. Robur II i Reduta I 3:4 na korzyść Reduty.

Dnia 17 b. m. o godz. 9 rano na Marymoncie odbędzie się mecz piłki nożnej między „Robur“ II i „Marymontem“ II.

ELIMINACYJNE ZAWODY OLIMPIJSKIE.

PZLA organizuje w dniach 9 i 10 czerwca zawody eliminacyjne przedolimpijskie. Ostateczne zawody odbędą się w dniach 29, 30.VI i 1.VII, przyczem w tym czasie odbędzie się również eliminacyjny dziesięciobój.

Jak wiadomo w roku 1929 w Zakopanem rozegrane zostaną międzynarodowe zawody narciarskie o mistrzostwo Europy. Polski Związek Narciarski zamierza zawody te na wielką skalę zorganizować i odbył już pierwsze posiedzenie na którem rozdzielono funkcje pomiędzy członków zarządu. Działy pracy objęli: 1) kierownictwo, całokształt i reprezentacja na zewnątrz — pułk. Bobkowski, sprawy techniczne, sportowe i propaganda — pp. Stryjeński i Grosman, sprawy administracyjne, skarbowe i kwaterunkowe — pp. Stryjeński, Bujak i Wyżykowski, biuro i sekretarjat — pp. Chmieliński i Wojniewicz, sprawy wojskowe — mjr. Zientkiewicz, kapitan — p. Facher.

POWOŁANIE NA ĆWICZENIA SZEREGOWYCH REZERWY

Na mocy art. 1 p. 72 rozp. Prez. Rzplitej, nowelizującego art. 70 ust. o powsz. obowiązku służby wojsk., min. spraw wojsk. powołał na ćwiczenia zwyczajne na całym obszarze Rzplitej następujące kategorje szeregowych rezerwy.

1) we wszystkich rodzajach broni (prócz marynarki wojennej) a) podoficerów roczników 1894 i 1895 oraz tych z roczników 1900, 1899, 1891 i 1890, którzy powołani byli w r. z., lecz z jakichkolwiek przyczyn ćwiczeń tych nie odbyli, b) szeregowych z roczników 1900 i 1899, którzy w r. z. byli powoływani, lecz ćwiczeń nie odbyli, ponadto

2) w piechocie, czołgach i łączności — podoficerów i szeregowych rocznika 1901 oraz tych z rocznika 1902, którzy w r. z. ćwiczeń tych nie odbyli,

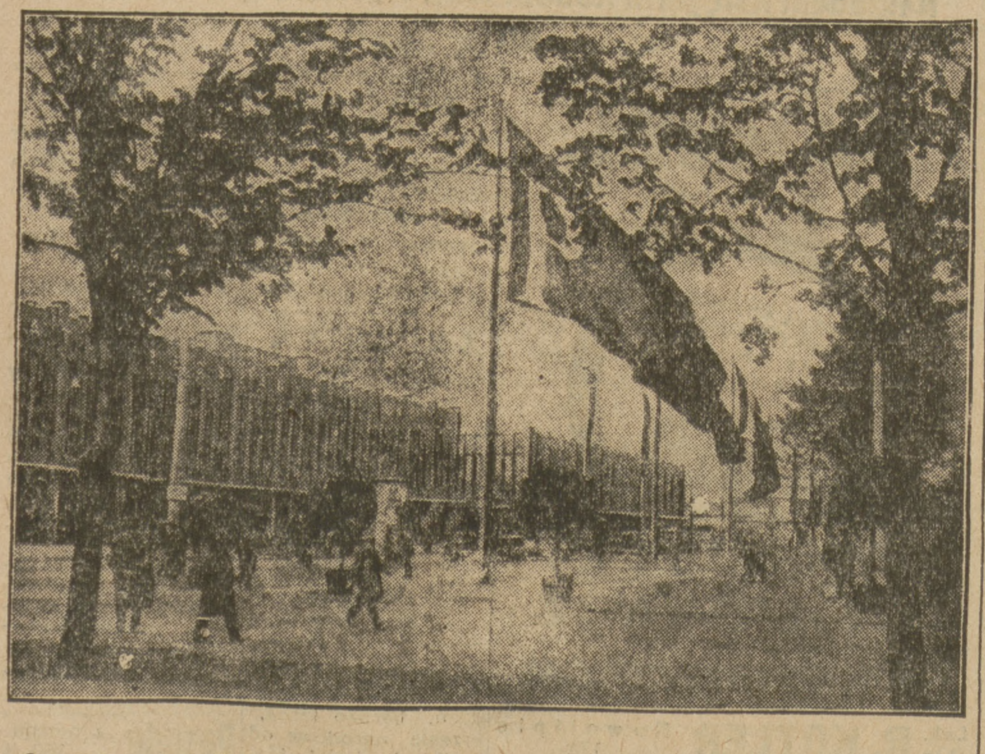
3) w wojskach lotniczych — podoficerów i szeregowych rezerwy rocznika 1900: w lotnictwie tylko mechaników silnikowych, mechaników elektrotechnicznych, radjotechników i fotografów, w balonach — mechaników dźwigarkowych i mech. wytwórni wodoru; ponadto tych z roczników 1901, 1902 i 1903 oraz z roczników 1898, 1897 i 1896 w lotnictwie i balonach, którzy w r. z. powoływani byli na ćwiczenia, lecz z jakichkolwiek przyczyn ich nie odbyli.

Okres ćwiczeń dla powołanych szeregowych rezerwy jest ustalony od 11 czerwca do 20 października, rozpadający się na cztery kolejno następujące po sobie turnusy. Czas trwania turnusów jest zróżniczkowany w ramach poszczególnych rodzajów wojska i poszczególnych kategorji powoływanych rezerwistów.

Czas trwania ćwiczeń przewidziany jest w piechocie od 11 czerwca do 20 października, w kawalerji od 11 czerwca do 21 lipca, w artylerji od 17 września do 20 października, w lotnictwie oraz balonach od 11 czerwca do 25 sierpnia, saperów kolejowych, baonu mostowego i elektrycznego od 11 czerwca do 21 lipca, samochodów od 2 lipca do 15 września, łączności od 11 czerwca do 15 września, czołgów od 18 czerwca do 28 lipca, taborów od 20 sierpnia do 15 września, baonu sanitarnego od 20 sierpnia do 15 września, oddziału służby uzdrowienia, baonu administracyjnego i służby weterynaryjnej od 11 czerwca do 7 lipca wreszcie żandarmerji od 11 czerwca do 11 sierpnia.

Podania powołanych rezerwistów o przesunięcie turnusu odroczenie ćwiczenia na następny rok należy składać do właściwej P. K. U.

UROCZYSTE OTWARCIE WYSTAWY PRASOWEJ W KOLONJI

Centralny pawilon „Pressy“ ozdobiony sztandarami wszystkich państw reprezentowanych na wystawie.

CO USŁYSZYMY PRZEZ WARSZAWSKIE RADJO?

DZIŚ.

12.00 Sygnał czasu, hejnał z wieży Marjackiej w Krakowie, komunikat lotniczo-meteorologiczny, oraz nadprogram. 15.00—15.20 Komunikaty: meteorologiczny, gospodarczy, samorządowy, nadprogram. 15.20 — 16.00 Przerwa. 16.00 — 16.25 Odczyt p. t. „Nauczyciel a wybór zawodu“ wygłosi prof. Stan. Studencki. 16.25 — 16.40 Nadprogram i komunikaty. 16.40 — 17.05 „Skrzynka pocztowa“. 17.05 — 17.20 Przerwa. 17.20 — 17.45 Odczyt p. t. „Jak najlepiej i najzdrowiej spędzić lato“ wygł. dyr. Szczerbiński 17.45 — 18.15 Program dla dzieci. Transmisja z Krakowa. 18.15 — 18.55 Koncert popołudniowy orkiestry P. R. pod dyr. Józefa Ozimińskiego. 18.55 — 19.05 Przerwa. 19.05 — 19.15 Komunikat rolniczy. 19.15 — 19.35 Rozmaitości. 19.35 — 29.00 Odczyt „Z biegiem polskich rzek — Nad Narwią“ wygł. p. Władysław Grzelak. 20.00 — 20.30 „Wśród książek“ — przegląd najnowszych wydawnictw omówi prof. Henryk Mościcki. 20.30 — 22.00 Koncert wieczorny, poświęcony twórczości Henryka Melcera. Wykonawcy: Róża Benzefowa (fort.), Leokadja Nowacka - Ilska (fort.), Wanda Wermińska (śpiew), Józef Ozimiński (skrzypce) i Lucjan Budkiewicz (wiolonczela), Ignacy Rosenbaum (akomp.) Słowo wstępne wypowie prof. Stanisław Niewiadomski. I. 1. Trio na skrzypce, wiolonczelę i fortepian. II. 2. Moniuszko - Melcer: a) Wiosna, b) Pieśń wieczorna, c) Prząśniczka — odegra p. Benzefowa. 3. Pieśni odśpiewa p. Wermińska. 4. Warjacje fortepianowe na temat „Kozaka“ Moniuszki — wykona p. Benzefowa. Podczas przerwy koncertu biuletyn „Messager Polonais“ w języku francuskim. 22.00 — 2.05 Sygnał czasu, komunikat lotniczo - meteorologiczny. 22.05 — 22.20 Komunikat PAT. 22.20 — 22.30 Komunikaty: policyjny, sportowy, oraz nadprogram.

JUTRO.

10.15 — 11.45 Transmisja nabożeństwa z Katedry Poznańskiej. 12.00 Sygnał czasu, hejnał z Wieży Marjackiej w Krakowie, komunikat lotniczo - meteorologiczny. 12.10—14.00 Transmisja z Filharmonji Warszawskiej. Poranek symfoniczny, organizowany przez Wydział Oświaty i Kultury m. st. Warszawy wespół z dyrekcją Koncertów Symfonicznych. Wykonawcy: Orkiestra Filharmoniczna pod dyr. Józefa Ozimińskiego, Zofja Dobrowolska - Pawłowska (sopran) i Ryszard Celejewski (skrzypce). 14.00—14.20 Odczyt p. t. „Jak chronić lasy od pożarów“ — wygł. p. S. Ruśkiewicz. 14.20 — 14.40 Odczyt p. t. „Choroby świń“ — wygł. prof. L. Dobrzański. 14.40 — 15.00 Odczyt p. t. „Najważniejsze wiadomości i wskazania rolnicze“ — wygł. p. S. Mędrzecki. 15.00 — 15.15 Komunikaty: meteorologiczny, gospodarczy, nadprogram. 15.15 — 16.15 Transmisja koncertu symfonicznego z Filharmonji Warszawskiej. Wykonawcy: Orkiestra filharmoniczna pod dyr. Feliksa Rybickiego, Zofja Ossendowska (skrzypce) i Jadwiga Zale ka (fortepian). 16.15 — 17.20 Transmisja z Sali Rady Miejskiej Akademji, organizowanej ku czci papieża Piusa IX. 17.20—17.45 letniej rocznicy jego zgonu. 17.20 — 17.45 Transmisja odczytu z Wilna. 17.45 — 18.55 Audycja literacka (transmisja z Wilna). 18.55 — 19.05 Przerwa. 19.05 — 19.15 Komunikat rolniczy. 19.15 — 19.35 Rozmaitości. 19.35 — 20.00 Odczyt p. t. „Kultura i nawożenie stawów“ wygł. inż. Jan Arnold. Po odczycie komunikat Tow. Zachęty hodowli koni w Polsce. 20.00 — 20.25 Odczyt z cyklu „Dzieje Muzyki“ — wygł. prof. S. Niewiadomski. 20.30 — Koncert wieczorny, w przerwie biuletyn „Messager Polonais“ w języku francuskim Koncert muzyki lekkiej. 22.00 — 22.05 Sygnał czasu, komunikat lotniczo - meteorologiczny. 22.05 — 22.20 Komunikat PAT. 22.20 — 22.30 Komunikaty: policyjny, sportowy oraz nadprogram. 22.30 — 23.30 Transmisja muzyki tanecznej.

WYCIECZKA DO KRAKOWA I WIELICZKI

1) Komisja urządza wycieczkę 3-dniową do Krakowa i Wieliczki. Wyjazd 26 maja o godz. 9.40 wiecz., przyjazd 30-go maja o 5.35 rano. Koszt wycieczki wynosi 50 zł. od osoby (wlicza się w to przejazd kolejowy, auto lub kolej do Wieliczki w pełnem oświetleniu oraz nocleg hotelowy. Przy zapisie należy wpłacić 20 zł., resztę w dniu wyjazdu. Zapisy przyjmuje K. M. K. A., Chmielna 49, m. 3.

2) Wycieczka do Radjostacji Transatlantyckiej dn. 13 b. m. (niedziela). Zbiórka o 9 rano, ostatni przystanek tramwajowy na Powązkach. Koszt wycieczki 2 zł. od osoby, przejazd do stacji w Babicach autem.

3) Wycieczka do Zakładu Medycyny Sądowej dnia 17, czwartek (święto).

Zbiórka o g. 1 po południu ul. Oczki Nr. 1. Bilety po 25 gr.

Wycieczka dla prawników, lekarzy, sądowników, zrzeszonych w K. M. K. A.

TEATR i MUZYKA

Dziś w teatrach miejskich

Wielki
o 8 ej w. „Tosca“

Narodowy
o 8 ej w. „Budowniczy Solness“

Letni
o 8-ej w. „Panna z dobrego domu“

Teatr Wielki. Dziś „Toska“ z występem gościnnym w roli tytułowej p. Horwa Horwitz, prymadonny królewskiej opery w Brukseli.

Jutro „Carmen“ w partji tytułowej p. Wanda Wermińska.

W piątek po raz pierwszy w bieżącym sezonie „Holender-Tułacz“ z kapelmistrzowskim występem p. Massiniego, dyrektora bukareszteńskiej opery.

Teatr Narodowy. Dziś i jutro ostatnie dwa przedstawienia „Budowniczego Solnessa“.

W piątek premjera dwuch komedji Korzeniowskiego „Majster i czeladnik“ oraz „Zaręczyny aktorki“.

Teatr Letni. Dziś i dni następnych „Panna z dobrego domu“.

Teatr Polski. Dziś „Zielony frak“.

Teatr Mały. Dziś „Pociąg widmo“.

Jutro o godz. 12-ej po cenach najniższych „Świt, dzień i noc“. O godz. 4-ej popołudniu, po cenach znizonych, „Powrót do grzechu“.

Teatr Nowości. Dziś premjera rewji pod tyt.: „Ja pana też...“

„Rycerz bez skazy“ w Teatrze Nowości. W czwartek o godz. 12 w południe oraz o 4-ej popołudniu „Rycerz bez skazy“.

Teatr Praski. Dziś po raz pierwszy „Stary piechur i syn jego huzar“.

Jutro o godz. 4-ej popołudniu „Zemsta za mur graniczny“.

Dzisiejsza premjera w Teatrze „Morskie Oko“. Teatr „Morskie Oko“ występuje dzisiaj z premjerą wielkiej rewji wiosennej pod tytułem: „Tego jeszcze nie było“.

Teatr Qui Pro Quo. Rewja p. t. „Bernard“

Teatr „Czerwony As“. „Poco mi dwa łóżka“.

Trupa Wileńska w Teatrze Elizeum (Karowa 18). Dziś i codziennie „Święć się imię Twoje“ Asza. Początek o godz. 8 m. 15.

Teatr „Scena Nowa“. W dniu 16 b. m. o godz. 7.30 wiecz. w lokalu ZZK — „Sen“ F. Kruszewskiej w inscenizacji Wiercińskiego, w oprawie dekoracyjnej F. Krassowskiego, w wykonaniu całego zespołu „Sceny Nowej“.

Recital fortepianowy w Sali Konserwatorjum. Dziś o godz. 8.15 wieczorem recital fortepianowy pianistki, uczenicy prof. Turczyńskiego, Maryli Jonasówny. Program zapowiada utwory Bacha, Hendla, Rossiego, Chopina, Schumana, Gounoda, Liszta i in. Bilety sprzedaje filja kasy teatrów miejskich, Marszałkowska 98, „Orbis“.

Vera Karalli i Lew Fokin w Sali Konserwatorjum. Vera Karalli, artystka filmowa, primabalerina byłych cesarskich teatrów oraz światowej sławy baletmistrz L. Fokin wystąpią w Warszawie tylko jeden raz w sali Konserwatorjum w czwartek dnia 17 b. m. z wieczorem tańców współczesnych. Program zawiera kilkanaście utworów tanecznych. Bilety sprzedaje filja kasy teatrów miejskich, Marszałkowska 98 (Orbis).

STRASZNA SMIERĆ ROBOTNIKA PRZY PRACY

Przy ul. Czerniakowskiej 124 na terenie stacji pomp rzecznych i budowy osadników zdarzył się wczoraj około południa tragiczny wypadek. Pracujący tam od 3-ch lat robotnik torowy, 49-letni Andrzej Grzelec, uczepił się przejeżdżającej dwuosiowej lokomotywy, służącej do przewożenia wagoników z ziemią. W czasie jazdy Grzelec zeskoczył z lokomotywy tak niefortunnie, iż dostał się pod nią i został uderzony przez cylinder. Nieszczęśliwy doznał wstrząśnienia mózgu i ogólnych potłuczeń. Pogotowie przewiozło Grzelca nieprzytomnego do szpitala św. Rocha, gdzie po upływie 10 minut życie zakończył. Zmarły tragiczną śmiercią robotnik pozostawił żonę i czworo dzieci.

„GENJALNY DOLINIARZ“ POD KLUCZEM

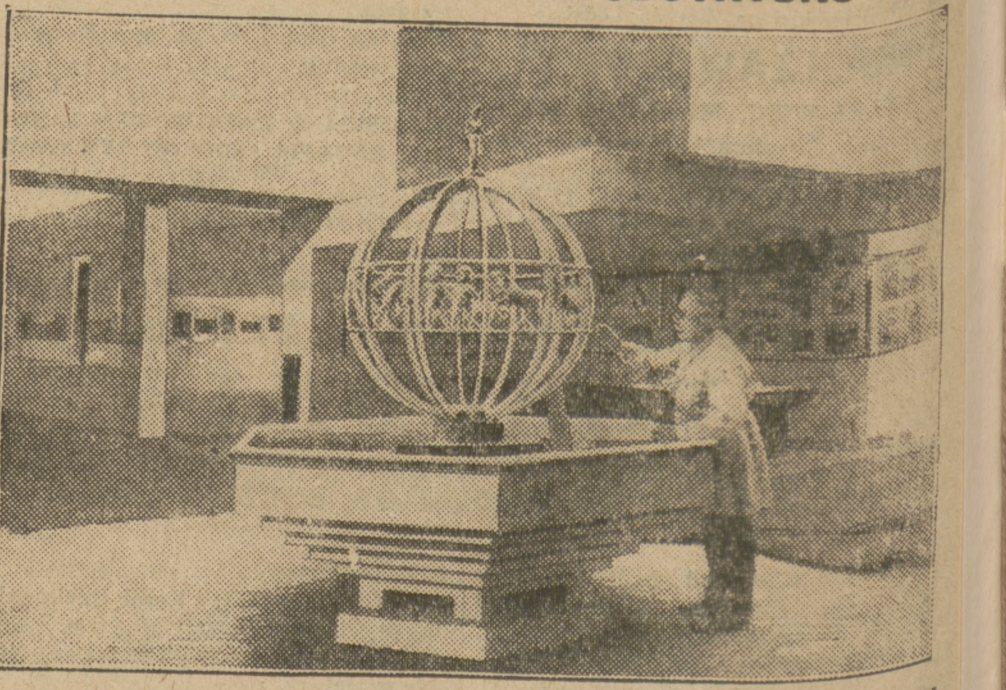
Niema podobno wśród „doliniarzy“ warszawskich bardziej pomysłowego złodzieja nad Bronisława Belke, który znany był w świecie przestępczym z tego, że swe „genjalne“ pomysły złodziejskie co rychlej wprowadzał w praktykę. Ostatnim jego „szlagierem“ złodziejskim, było okradanie gości podczas wypuszczania ich na ulicę po północy, przez odźwiernego z zamkniętego już baru „Londyńskiego“ (Marszałkowska 104). „Metoda“ okradania polegała na tem, że złodzieje wyczekiwali pod bramą na wypuszczenie spóźnionego gości z baru i w chwili otwierania drzwi, tłoczyli się przy wejściu, niby w celu dostania się do wewnątrz. W ten sposób, tłocząc się złodzieje przypierali do zamkniętych już drzwi wypuszczonego gościa i przy akompanjamencie krzyków i przekleństw, skierowanych pod adresem odźwiernego wyciągali portfel lub też pieniądze, znajdujące się w kieszeni. Po dokonaniu kradzieży momentalnie rozbiegali się w różnych kierunkach. Nocy wczorajszej ta sama szajka, pod kierunkiem Belkego, zgrupowała się również przed wejściem wyżej wspomnianego baru, oczekując na wypuszczanie zapóźnionych gości. Na nieszczęście dla nich natrafili na bardziej „czułego“ obywatela, w osobie Stanisława Guza, który w chwili, gdy Belke wyciągał mu z kieszeni portfel, zawierający 40 zł., złapał złodzieja za rękę, następnie mocno za kark i oddał w ręce wezwanego policjanta. Okazało się, że Belke ma już ustaloną „sławę“ w świecie przestępczym, gdyż dotąd był już 7 razy karany za kradzieże. Osadzono go znowu w więzieniu.

TRAGICZNA KATASTROFA SAMOCHODOWA

Wczoraj nad ranem nadeszła do Warszawy wiadomość o tragicznej katastrofie samochodowej w której zginął Józef Baliński, syn b. prezesa Rady Miejskiej, urzędnik Min. Spraw Zagr. wraz z żoną.

Szczegóły katastrofy są następujące: Onegdaj o godz. 8.30 p.p. Józefostwo Balińscy wracali automobilem p. Rotwanda ze Lwowa do Warszawy. Automobilem jechali p.p. Rotwand i młodzi Balińscy. Koło Garwolina z nieustalonej dotychczas przyczyny samochód jadący z szybkością około 70 km. na godzinę wpadł do rowu, rozbijając się, przyczem młodzi małżonkowie Balińscy ponieśli śmierć na miejscu a p. Rotwand i szofer odnieśli ciężkie obrażenia na skutek których, szofer zmarł wkrótce.

ORYGINALNY MODEL WODOTRYSKU

Na wystawie rzeźby i architektury w Berlinie ogólną uwagę zwraca oryginalny model wodotrysku w kształcie kulistym, skonstruowany przez prof. **Waltera Hauschilda.**

WARUNKI PRENUMERATY: w Warszawie z odnoszeniem miesięcznie zł. 5.40, bez odnoszenia zł. 4.70, na prowincji miesięcznie zł. 5.40, zagranicą zł. 8.— Za zmianę adresu 50 gr. **CENY OGŁOSZEŃ:** Za wiersz wysokości 1 milimetra w tekście gr. 50, zwyczajne gr. 20, komunikaty i nadesłane gr. 80, nekrologi do 60 mm. gr. 20, powyżej 60 mm. gr. 30, drobne za wyraz gr. 20. Poszukiwanie i zaofiarowanie pracy o 50 proc. taniej. Ogłoszenia tabelaryczne i fantazyjne o 50 proc. drożej. Ogłoszenia zagraniczne o 50 proc. drożej. Układ ogłoszeń w tekście 5-szpaltowy, układ zwyczajnych — 10 szpaltowy. Za terminowy druk ogłoszeń Administracja nie odpowiada.

Redaktor naczelny MIECZYSŁAW NIEDZIAŁKOWSKI.

Redaktor odpowiedzialny MARJAN MURAWSKI. Wydawca RADA NACZELNA P. P. S.

Odbito w druk. „Robotnika“, Warecka 7.